

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

DİJİTAL MECRALAR KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

3'üncü Toplantı

9 Mayıs 2024 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

Sayfa

II.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

1.- Dijital mecralardaki son gelişmelere, Komisyonun çalışma takviminin ve gündeminin belirlenmesine ilişkin görüşme

DİJİTAL MECRALAR KOMİSYONU

3'üncü Toplantı

9 Mayıs 2024 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Dijital Mecralar Komisyonu saat 11.05'te açıldı.

Dijital mecralardaki son gelişmelere, Komisyonun çalışma takviminin ve gündeminin belirlenmesine ilişkin görüşme yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, toplantıya saat 13.01'de son verildi.

9 Mayıs 2024 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.05

BAŞKAN: Hüseyin YAYMAN (Hatay)

BAŞKAN VEKİLİ: Nazım ELMAS (Giresun)

SÖZCÜ: Zeynep YILDIZ (Ankara)

KÂTİP: Levent UYSAL (Mersin)

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Evet, çok değerli milletvekillerim, toplantı yeter sayımız vardır, toplantımızı açıyorum.

Çok değerli milletvekillerim, çok değerli basın mensubu arkadaşlarım, çok değerli Türkiye Büyük Millet Meclisimizin emekçileri, çok değerli misafirlerimiz, Turkuvaaz ve Demirören medyasının çalışanları, çok değerli Türkiye İnternet Medyasının Başkanı, çok değerli misafirler, çok değerli hanımefendiler, beyefendiler; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

28’inci Yasama Döneminin 5’inci Toplantısını açıyorum.

II.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

1.- Dijital mecralardaki son gelişmelere, Komisyonun çalışma takviminin ve gündeminin belirlenmesine ilişkin görüşme

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Tabii, gündemimiz belli. Biz Dijital Mecralar Komisyonuyuz. Katkı veren tüm başkanlarımıza, tüm vekillerimize ayrı ayrı şükranlarımı sunuyorum.

Bugün misafirlerimiz var, onlarla bir toplantı yaptık. Ben özellikle de bu toplantıya gelmelerini rica ettim. En önemli konularımızdan bir tanesi hani bu sosyal medya meselesi önemli ama ben her toplantıda dile getirdim, bu toplantıda da bir kez daha söylemek istiyorum: Bizim Komisyonumuz sosyal medya komisyonu değil, bizim Komisyonumuz Dijital Mecralar Komisyonu. Dolayısıyla, biz sadece TikTok meselesini, X platformunu ya da Instagram, Facebook ya da diğer sosyal medya platformlarını konuşmuyoruz. Bizim asıl gündemimiz Türkiye’de dijital mecralar meselesi, özellikle iletişim teknolojisindeki gelişmelere bağlı olarak bu gelişmelerin kamu yönetimi üzerine, bu gelişmelerin idare hukuku üzerine, bu gelişmelerin siyasal faaliyetler üzerine, bu gelişmelerin eğitim üzerine, ekonomi üzerine, ticaret üzerine ve hayatımız üzerine etkileri konusunda kurulmuş olan bir Komisyonumuz; bunun bir kez daha altını çizmek istiyorum.

Bugün kendi gündemimizde vekil arkadaşlarımızla gelecek perspektifini, gündemimizi biraz konuşmak var. Benim kişisel olarak burada Başkan olarak değil, arkadaşınız olarak birkaç gündem önerim var. Geçenlerde Okan Vekilimin Genel Kurulda konuşması üzerine özellikle bu sosyal medyalar meselesi ve bu trolleşme konusunun ben çok önemli olduğunu düşünüyorum. Sadece gazetecilik alanında değil, siyasette de, hayatın her alanında maalesef bir trolleşmeyle karşı karşıyayız; bu, ne yönetilebilir ne sürdürülebilir ne kabul edilebilir bir durum. Yani çok değer verdiğimiz -bu ben de olabilirim, ben kendi şahsımla ilgili ifade ediyorum, yani bir anda trolleşmek, bu en azından bizim jenerasyonun görmediği bir şeydi- bir insan düşünün, dışarıdan, uzaktan tanıyorsunuz, çok değer veriyorsunuz, anlam atfediyorsunuz, çok nitelikli eserler, çok nitelikli çalışmalar, içerikler üretmiş fakat bir sosyal medya paylaşımına bakıyorsunuz “Bu, o kişi mi, acaba başka biri mi bu hesabı kullandı?” diyorsunuz. Burada aslında çok varoluşsal, ontolojik bir sorun var. Bu sosyal mecralar bizi başka birine

dönüştürüyor, içimizden başka birileri çıkıyor, bu felsefi bir tartışma, bu konuya girecek değilim fakat son tahlilde yani gerçek hayatta suç olan ile dijital alandaki suç meselesini bizim bir örtüştürmemiz ve bunu gerçekten hayata geçirmemiz lazım. Bunu neden önemsiyorum? Çünkü Türkiye dünyada en çok sosyal medya kullanan ülkelerden biri; internette yedi saat, sosyal medyada üç saat zaman geçiriyoruz. Türkiye çok genç bir nüfusa sahip ve teknolojiyle uyumu çok fazla olan ülkelerden biri, iletişim teknolojisini çok yoğun bir şekilde kullanıyor ve son tahlilde bu bizi dijitale bağımlı hâle getiriyor, kontrol edemediğimiz bir alan çıkıyor. İşte biraz bunları konuşmak... Diğer bir konu... Dediğim gibi, bugün daha çok vekillerimizi dinleyeceğiz, onların tekliflerini alacağız.

Salı günü grup toplantıları oluyor, çarşamba günü grup toplantıları oluyor. Biz toplantılarımızı perşembe günü yapıyoruz. AK PARTİ Grubumuzdan kadın milletvekillerimiz başka toplantılar olduğu için gelemiyor. Bu toplantı günü ve saatini de tekrar Komisyonumuzun gündemine getirip bu konuda arkadaşlarımızın da hukukunu koruyacak bir formül rica ediyorum sizden.

Bir diğer önemli gündemimiz, değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri; yine sosyal medya platformlarından biri olan TikTok'la ilgili. Aralık ayında Komisyonumuza geldi, arkadaşları dinledik; burada çok önemli, temel sorular soruldu. Kamu Politikaları Direktörü dedi ki: "Bu soruların bir kısmına sözlü cevap vereceğiz, bir kısmına yazılı cevap vereceğiz." Biz de dedik ki: "Tamam, olur." Bizim Hataylıların bir sözü var: "Ala rasi." "Başüstüne. Siz gidin, bize yazılı cevap da verebilirsiniz." Fakat gelen cevaplar ne ikna edici ne tatmin edici ne de sorulan sorulara karşılık geliyor.

Özellikle bu platformda içerik paylaşımları noktasında çok ciddi eleştiriler var. Size de geliyor yani artık -eskilerin tabiriyle- mızrağın çuvala sığmadığı bir durumla karşı karşıyayız. Son tahlilde, hepimiz milletvekilleri olarak söz hürriyetini, fikir hürriyetini savunuyoruz; hepimiz sansüre, yasaklamalara karşıyız. Fakat son tahlilde de bir kamu düzeninin sağlanması gerekiyor. Hepimizin çocukları var. Çocukların korunması, ailenin korunması, gençlerin daha sağlıklı bir ruh yapısıyla büyümesi... Dediğim gibi yani kişisel olarak -Komisyonumuz da öyle zaten- yasaklamalara karşıyız fakat son tahlilde de bu konuyla ilgili bizim Komisyonumuzun bir şey yapması gerekiyor. Bunu da ben Komisyonumuzun takdirlerine ve tartışmalarına sunmak istiyorum.

Bir diğer önemli konu, bugün arkadaşların da sebebiziyareti olan dijital telif konusu. Burada, bizim Komisyonumuzda daha çok gazeteci ve medya sektöründen değerli vekillerim, büyüklerim, hocalarım var, ağabeylerim var. Bu dijital telif konusu, zatıalınızın bildiği gibi, değerli vekillerimin bildiği gibi, en önemli konulardan bir tanesi. Çünkü kurumsal yapılar içerik üretmek için personel, gazeteci, muhabir, televizyoncu, kameraman istihdam ederken herhangi bir platform -bu, internet de olabilir, sosyal medya mecraları da olabilir- orada bulunan bir kişi ya da bir kurum, tüzel kişilik o sizin ürettiğiniz içeriği alıyor, kullanıyor ve bunun hiçbir yaptırımı olmuyor. Bizim, muhakkak, Avrupa örneklerinde olduğu gibi haberin de bir sanat ve kültür eseri sayılması, bir telifinin ödenmesi ve muhakkak emeğin karşılığını bulması noktasında bir çalışma yapmamız lazım.

Bütün söylediğimin ana fikri şu... Şimdi, aslında buradaki meselenin, problematikin ana fikri şu: Bizim Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'muzun tam da dijital kavramatikle, kavramla "update" edilmesi lazım; yeniden yapılanması, güncellenmesi lazım, algoritmayı yenilememiz lazım ve bununla ilgili olarak da Komisyonumuza bence çok önemli bir tarihsel görev düşüyor. Anadolu Ajansı, devletimizin ajansı bu konudan çok ciddi muzdarip. "Biz haberi üretiyoruz; bize hiçbir telif ödemedi, hiçbir atfı yapmadan, referans vermeden haberimiz alınıyor, kullanılıyor." diyor. Bu noktada, Google'ın Fransa'da yaptığı gibi, Kanada'da yaptığı gibi, Avustralya'da yaptığı gibi muhakkak Türkiye'de de masada bu konuların değerlendirilmesinin; yönetilebilir, sürdürülebilir bir çerçevenin, hukuksal çerçevenin, yasal metnin ortaya çıkmasının önemli olduğunu düşünüyoruz.

Arkadaşların bu konuyla ilgili çok yoğun talepleri var. Tüm bileşenlerin yani büyük medya gruplarından küçüklerine değin hakikaten herkesin dijital telif konusunda bir talebi var. Depremden önce bu talep vardı zaten, belli bir olgunluk düzeyine getirmiştik fakat maalesef orada mesafe alamadık; deprem oldu, sonra seçimler girdi. Bu gündemi de ben çok değerli Komisyonumuzun gündemine arz etmek isterim.

Katılımlarınızdan dolayı çok teşekkür ediyorum. Biliyorum, çok yoğunsunuz.

TikTok’u Amerika’da yasaklıyorlar. Biz yasaklamalara karşıyız fakat Türkiye’de de bu işin sonu yasaklamaya kadar gidecek çünkü maalesef ama maalesef, burada asla ve asla sözle, tavsiyeyle, ricayla mesafe alamadığımız bir ilişki var.

Tekrar, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çatısı altında tüm dijital ağlara bir kez daha seslenmek istiyoruz. Yani hiç kimse dokunulmaz değil, hiç kimse kendini yasamanın, yargının, yürütmenin üzerinde göremez; hiç kimse içinde bulunduğu ülkenin kanunlarının, hukukunun üstünde kendini göremez ve bu noktada, muhakkak, nasıl ki siz Kanada’da, Fransa’da, İngiltere’de, Avusturya’da, Danimarka’da o ülkeyle iş birliği yaparak orada çalışmalarınızı yürütüyorsanız burada da bu hukuka, kanuna uymanız gerektiğini düşünüyoruz.

Bu konular çok tartışıldı. Özellikle, artık yani son kez söylüyorum kameraların önünde, X’e bir kez daha çağrıda bulunuyoruz: Ya Türkiye’ye geleceksiniz ya da sonuçlarına katlanacaksınız. “Temsilcilik açacağız.” dediniz; bu, sözde kaldı, açmadınız ve kanunun arkasından dolanmak istediniz. Sonra el değişti, yeni bir oryantasyon süreci, biz bunu da makul karşılıyoruz ama diğer tüm sosyal ağlar buraya gelip fikirlerini, Türkiye’ye dair düşüncelerini, Türkiye’de yapmak istediklerini anlatırken X’in kendini böyle görmesini -sanırım milletvekillerimiz de aynı kanaattedir- kabul etmiyoruz, kabul edilebilir bulmuyoruz ve bu noktada ben tekrar herkesi hukukun ve yasaların verdiği sorumluluk içerisinde hareket etmeye çağırıyorum.

Bir kez daha dile getirmek isterim: Yasaklamalara, sansüre karşıyız; fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür nesiller olmasını isteriz. Artık dezenformasyon konusunu geçtik, başka bir “level”a geldik. Özellikle yani bırakın yerli, milliyi, evrensel normlara uymayan bu sosyal medya içerikleri, bunlar -gerçekten söylemeye bile dilim varmıyor- gençlerimizi, ailemizi, toplumumuzu... Sanki bütün aileye karşı, topluma karşı bir savaş açma psikolojisi görüyorum ben. Bunu da değerli heyetimizin takdirlerine arz ederim.

Şimdi, sözü sizlere bırakmak istiyorum değerli vekillerim.

İlk sözü bir pozitif ayrımcılık yaparak Zeynep Hanım’a veriyorum.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli hazırun, gerçekten bu dönemde de ivedi bir biçimde aslında görüşmelerimize, toplantılarımıza başlamamızdan duyduğum memnuniyeti ifade ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Başkanımızın da ifade ettiği gibi, aslında dünyada çok ciddi anlamda kendi içerisinde düzenlemelerini arayan, hukuksal zeminini arayan bir alana bizler odaklanmaya gayret ediyoruz. Bu noktada dışarıda olup biteni yani sadece Türkiye’de değil, dünyanın tamamında küresel ölçekte olup biten hukuki düzenleme girişimlerini yakından takip etmek gerçekten hepimizin değerli bir mesuliyeti diye düşünüyorum. Bu dijital telif hususunda biz de benzeri taleplerle karşılaşıyoruz ki bu noktada Anadolu Ajansı gibi dünyanın tamamına aslında haber ve içerik üreten kurumlarımız var dolayısıyla bunların hukukunu korumak da en temelde bizim ihtiyaçlarımız arasında.

Yine, benzer şekilde TikTok'un Amerika'da yasaklanmasına ilişkin süreci de bence hassasiyetle yakından takip etmemiz gerektiği kanaatindeyim ki daha önceki süreçlerde de Amerika'da bu tekelleşmeye dönük sosyal medya şirketlerinin... Tabii, bu çok daha önceki yıllarda gündeme gelmiş bir husustu ancak Amerikan Temsilciler Meclisinin bir raporlaması olmuştu, belki buna benzer raporlama süreçlerini, araştırma komisyonu süreçlerini bizlerin de yürütmesinde fayda olur diye düşünüyorum çünkü ilerleyen süreçte bu alanlardaki tekel görünümünün ifade özgürlüğü için de bir tehdit oluşturacağı, muhakkak ki dünyanın tamamında bu hususlar tartışılıyor.

Ben bir de şunu ilerleyen süreçte Komisyonumuzun gündeminde tartışılabilir mi diye sizlerin takdirine sunmak istiyorum: Şimdi, bu sosyal ağların pek çoğunda herhangi bir yaş kısıtı olmadan çok ciddi anlamda erişilebilirlik olduğunu görüyoruz. Ben de açıkçası şöyle epey bir göz gezdirdim derinlemesine “Ne kadar erişilebiliyor, ne kadarına temas edilebiliyor?” diye ve hakikaten ebeveyni eğer kontrol etmiyorsa eline bir şekilde telefonu aldığı anda bir çocuğun erişemeyeceği içerik yok gibi. Hâl böyle olunca bu kısıtların yani çocuklar açısından, çocuk gelişimini olumsuz etkileyebilecek içeriklere erişimin daha kontrol edilebilirliğinin sağlanması adına alınabilecek tedbirler ve bu noktada muhataplarımızla bu süreçlerin tartışılması hususu bence fevkalade önem arz ediyor. Bunu da bence bu dönem içerisinde gündemimizde yer etmesi gereken bir başlık olarak değerlendirebiliriz kanaatindeyim.

Bunun yanı sıra, X'e Başkanımızın yaptığı çağrı gerçekten çok önemli çünkü biz burada en temelde bir muhataplık ilişkisi kurgulamıştık kanunumuzda ve bu aslında hukuki sürecin... Ki kişilik ihlallerinin çok hızlı ilerlediği bir mecra burası dolayısıyla hukuksal muhataplık zemini de fevkalade kıymetli ve önemli. Bu bakımdan, bu çağrımızı burada yineleme hususu fevkalade kıymetliydi. Bu, vatandaşlarımızın hukuksal menfaatlerinin korunumu bakımından fevkalade kıymetliydi, onun için de ayrıca teşekkür ediyorum Başkanım sizlere.

Hepinizi tekrar saygılarımla selamlıyorum, çalışmalarımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Evet, ben de çok teşekkür ediyorum.

Tabii, Komisyon toplantılarımızda biz bu konuları çok konuştuk, Zeynep Hanım çok önemli bir katkı verdi.

Son tahlilde, bütün amacımız kişisel mahremiyetin sağlanması, kişilik haklarının korunması, ailenin korunması, hukukun üstünlüğünün korunması arkadaşlar. Yani burada, bunu bir kez daha Zeynep Hanım referans verdiği için çok teşekkür ediyorum, çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Levent Bey, buyurun.

LEVENT UYSAL (Mersin) – Öncelikle, ilk konuşmanızda belirlediğiniz gibi trolleşmeyle ilgili bence önlemler almalıyız. Burada da her şeyden önemlisi kimin kim olduğunu bilmiyoruz, “fake” hesaplarla insanlar giriyorlar ve birbirlerine negatif şeyler yazıyorlar, dikkat ediyorsanız hep negatif şey üstüne, negatif elektrik üstüne kurguluyor ve hiç iyi şeylerden bahsedilmiyor. Belki bir hocamızın çok iyi bir yazısı vardır da misal bir anlamda bir hata yapmıştır, her ikisini birlikte balans etmekle ilgili de bazı şeyler yapmalıyız. Bence kim olduğunu belirleyeceğimiz bir yapının kurulması gerekiyor; “Bu hesap kim tarafından yönetiliyor, kim tarafından söyleniyor?” Bununla ilgili önlemler alırsak buradaki kirlilik, bilgi kirliliği çok daha aza inecek. Bu, aynı şekilde bazı haber ajansları için de -kişisel haber ajansı olsun, yerel haber ajansları olsun- geçerli. Sahibinin kim olduğu belli olmayan ama maalesef bazen de kötü haber yazarak bu haberi kaldırmayla ilgili de bir ekonomiyle yaşamayı düşünen insanların sayısı çoğalmaya başladı. Bize gelen birçok bu tür başvurular var, özellikle kendi seçim bölgemde sahada yaptığımız çalışmalarda. Bence buraya girersek, buradaki insanlarla ilgili daha doğru bir yapı kurabilirsek bu negatif enerjiyi azaltmış oluruz efendim.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Teşekkür ederim Vekilim.

Bu konular çok önemli, benim kişisel öngörüm, daha da önemli hâle gelecek -burada tabii çok değerli büyüklerimiz var- bu dijitalleşme konusu. Biz şu anda daha çok kendi gündemimizle ve biraz daha kendi meselelerimizle meşgulüz ama benim öngörüm o ki çok yakın zamanda çok daha farklı bir yere gelecek dijitalleşme işi.

Tabii, arkadaşlarımızı bir dinlemek istiyoruz.

Okan Vekilim, size söz veriyorum.

Buyurun.

OKAN KONURALP (Ankara) – Uzun bir aradan sonra yeniden toplanmış olmamızın mutluluğuyla ben sizin 2’nci maddenizden başlayayım. Elbette son derece demokratik bir şekilde bu Komisyonu yönettiğinize yönelik bir şüphem yok fakat benim dileğim, Komisyonumuzun çok daha sık toplanması gerektiği yönünde; perşembe mi olur, çarşamba mı olur, salı mı olur bilmiyorum ama daha sık toplanmamızı gerektiren bir sorunlar yumağının tam ortasındayız Komisyon olarak. Hâliyle belki bundan sonra -şahsen kendi açımdan, sanırım grubumuz açısından da günün çok önemi yok belki ama- daha sık toplanmanın faydalı olacağını düşünüyorum. Bunu da bu şekilde kayda geçirmiş olayım.

Bir diğer konu da... Bir örneklem üzerinden, geçtiğimiz hafta yapmış olduğum, Genel Kurulda yapmış olduğum ve sizin de son derece nezaketli bir şekilde konuşmanızın bir bölümünde hem desteklediğiniz hem de yanıt olarak da dâhil olduğunuz bir tartışma, 1’inci madde; malum, trolleşme. Bir başka örnek üzerinden... Konuşmamda iki örneğe değinmiştim: Bir, Sayın Başak Demirtaş... Sayın Başak Demirtaş’a yönelik bir trol saldırısıyla başladığım konuşmamı Sayın Özlem Zengin’e yönelik bir trol saldırısını da örnekleyerek ve her iki saldırıyı da lanetlediğimi ve hem Başak Demirtaş’ın hem de Özlem Zengin’in yanında olduğumu ifade ederek bitirmiştım.

Buradan hareketle, üçüncü bir örnekle de devam etmek istiyorum. Geçtiğimiz günlerde taraflarınca yalanlanmayan bir haber yayınlandı Türkiye gazetesinde ve gazeteciliğin yazım kuralları açısından baktığımızda ilgili muhabir belli ki AK PARTİ’deki bir haber kaynağından alarak haber kaynağının ismini belirlemeden ama tırnak içi ifadeyle aktarmış, haber genel olarak, işte, AK PARTİ’nin trollere yönelik harekete geçeceğini ifade ediyor. Bu haberi okuduğumda şöyle düşündüm: Umarım bu haber doğrudur, umarım. Ama aynı zamanda şunu da düşündüm: Umarım bu haber eksiktir. Demek istediğim şu: Trollük denen durum öyle bir problem ki -tırnak içerisinde- “sizin trolünüz” “bizim trolümüz” diye bakılamayacak kadar vahim bir durum. Hâliyle eğer Türkiye’de bir trolleşme problemi varsa Cumhuriyet Halk Partililere, DEM PARTİ’lilere, İYİ Partililere, Saadet Partililere, AK PARTİ’lilere yönelik ya da oralarda kendini konumlayanların, oralardan diğer partilere doğru, yönelik trol saldırıları, itibar suikastı, hakikati bükme, yalan haber üretme meselesine tamamen kendi politik siyasi kimliklerimizden ve konumlanışımızdan bağımsız olarak hep beraber bakmalıyız ve ivedilikle bu sorunu çözmeliyiz. Toplum büyük bir hızla hakikatten uzaklaşıyor ve bu, trol ve trol anlayışından dolayı. Bazen -sizin de az önce ifade ettiğiniz gibi- açık kimlikleriyle de trolleşen bir ortam var ama aynı zamanda bazı kimliklerin arkasına saklanmış, bazı rumuz hesaplarının arkasına saklanmış şekilde de. Bunun muhatabı sizler de oluyorsunuz -işte, az önce örneğini verdim- Sayın Başak Demirtaş da oluyor, Sayın Özlem Zengin de oluyor. Bakın, “Cumhuriyet Halk Partililer de oluyor.” demiyorum, kendimizi dışarıda tutuyorum, biz de öyleyiz ama ben hep başkalarını da anlamanın çabası içerisinde olmamız gerektiğini düşünüyorum. Biz sizi, siz bizi, biz beraber bir başka yapıyı anlamalıyız, anlamalıyız ve hep beraber buna karşı bir mücadelenin temel ilkelerini ivedilikle koymalıyız.

Bir başka örnek, büyük bir ihtimalle SETA'dan öğrencinizdir, Dezenformasyonla Mücadele Merkezinin başında bir arkadaş var. Şimdi, Dezenformasyonla Mücadele Merkezinin neden kurulduğuna yönelik kendi internet sitesine baktığımızda herkese yönelik dezenformasyonuna karşı bir mücadelenin aktörü olacağını hissediyorsunuz orada ama aslında hikâye oradan öyle kurulmuyor. Fakat şunu bilin ve inanın arkadaşlar: Politik, siyasi olarak ya da başka bir nedenden dolayı parçası olmadığınız, hatta karşıtı olduğunuz bir yapıya yönelik dezenformasyon sonucu ortaya çıkan hastalık sizi de vurur, sizi de etkiler, siz de bundan arı kalamazsınız. Bir yapıya yönelik bir dezenformasyon saldırısına sessiz kalıyorsanız o sessizliğin sonucu oluşan yalan, o sessizliğin sonucu oluşan hakikatin bükülmesi gün gelir sizi de vurur, size de zarar verir. Bir bakarsınız, sizin yanınızdaki en sevdiğiniz dostunuz da o yalana inanmış oluverir. Hâliyle, kamu gücünü ve otoritesini kullanan yapıların da kimseyi ayırt etmeksizin olabildiğince her türlü dezenformasyona, iftiraya, yalana karşı bir mücadele geliştirmesi gerekir, burada birlikte hareket etmemiz gerekir diye düşünüyorum.

Bu noktada, çok fazla uzatmayacağım, tekrara da düşmek istemem, belki benden sonra da konuşacak arkadaşlarımız vardır mutlaka. Bizim -dediğim gibi, çok sözü uzatmadan- ivedilikle oturup bu hakikatin yanında durma, gerçeği savunma, aynı zamanda birtakım hesaplar üzerinden açık ya da birtakım rumuz hesaplarının arkasına sığınmış kişilere ya da anlayışlara yönelik bir mücadele ilkeler manzumesini, bir mücadele aksını ortaya koymamız gerekiyor. Dedğim gibi, koymazsak bugün Başak Hanım, Özlem Hanım üzüldür, yarın Hüseyin Yayman, Tuncay Özkan üzüldür, yarın sayın vekillerimiz üzüldür, bir başka gün biz üzüldürüz. Nereye kadar gidecek? Sürdürülebilir mi bu? Toplum zehirleniyor, bu zehirlenmeye karşı bizim ivedilikle bir çözüm bulmamız lazım. Elbette fikir ve ifade özgürlüğünden, elbette düşünce özgürlüğünden, elbette sanatsal özgürlüğün, akademik özgürlüğün, inanç özgürlüğünün evrensel kriterlerinden de bir adım geri adım atmaksızın, hatta bütün bu özgürlük alanlarını daha da genişleterek tam da bu özgürlük alanlarına en fazla darbeyi vuran bu trolleşme anlayışına karşı yasaysa yasa, yönetmelikse yönetmelik ya da hep beraber teşhirse teşhir, bunu yapmamız lazım diye düşünüyorum.

Dijital telif ve TikTok'un yasaklanmasıyla ilgili olarak da çok fazla detaya girmeyeceğim ama evet, dediğiniz gibi dijital telif meselesi de bizim de sürekli önümüze gelen bir durum. Bu, TikTok'un yasaklanmasına gelmeden önce de şunu da söyleyeyim: Çok haklısınız, geldiler Komisyona bilgi verdiler, ardından da yazılı olarak kendilerini ifade etme fırsatı verdik ama sanırım hiçbir üyemizi tatmin etmeyen bir yanıtlar seti geldi önümüze. Bunu da ben kayda geçmesi açısından söylüyorum, bir de hadsizce buluyorum. Dolayısıyla, bu TikTok ve TikTok anlayışının da bir şekilde ivedilikle ele alınması gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Teşekkür ederim.

Çok önemli bir şey söylediniz, en sona bıraktınız, yani bu cevaplar aslında son tahlilde -meseleyi kişiselleştirmek istemiyorum- “Ya, siz ne söylerseniz söyleyin, ben sizi fazla ciddiye almıyorum.” Bu, bir kötü emsal olma, başka bir pratiğin önünü açma riskini de beraberinde taşıyor. Yani biz, hani burada iyi niyetle, farklı fıkirlere mensup insanlarız, farklı partilerde siyaset yapıyoruz ama son tahlilde işte bir asgari müşterekte de bir aradayız, birbirimizin söz söyleme hakkına saygı duyuyoruz. Yani bunun ben çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

Hasan Vekilim, buyurun.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; ben de gerçekten geçen toplantıya Genel Başkanımızın görevlendirmesi nedeniyle katılamamıştım, uzun bir aradan sonra bir arada olmaktan ben de mutlu olduğumu ifade etmek isterim.

Tabii, bu toplanma sistematığını bir periyot hâline getirmek bence de anlamlı olur -Okan Başkana, Vekilimize katılıyorum- ve bununla birlikte bu toplantılardan elde ettiğimiz çıktıları, hani yıllık veya dönemlik hedefleri de, bir amacı da ortaya koyarak bir sonraki toplantılara aktarılabilir hedefleri koyarsak daha dönemin sonunda veya yılın sonunda “Ne hedefledik ve ne elde ettik?” konusunda da katkı koyacağını düşünüyorum.

Trol hesapların engellenmesiyle ilgili her şeyden önce, vekilimizin de ifade ettiği gibi, hesapların gerçek kişi, kurum hesapları olması konusunda bir geliştirme yapılmalı. Bu, sorumlu platform sahipleri ve diğer ülkelerin bu konudaki, Avrupa Birliği ve gelişmiş ülkelerin çalışmalarının da incelenmesi ve araştırılmasıyla ilerleyebilir. İşte, X'teki gibi bir mavi tik kavramı, tüm hesaplarda, bu hesabın bir legal hesap olduğu veya her hesabın çok cüzi bir rakamla bir ödeme sistemine bağlanarak belki ayda 10 kuruş gibi bir ödemeye gerçekte nereden ödendiği ve nasıl bir kişiye ait olduğu hakkında bilgi edinebilir. Yani kısaca böyle aklıma gelen olarak söylüyorum ama kesinlikle eğer hesaplar gerçek hesaplar olursa içerikler de bence oldukça daha sağlıklı ve toplumun ve kişilerin birbirine yorumlarında ve içerik oluşturdukları metinlerde dikkat edecekleri bir konu olur. Karşımızdaki kişi gerçek olmadığında söylenen sözlerin ve içeriklerin de gerçekliği tartışılmaz olarak düşündürücü ve gerçek çıkıyor karşımıza.

Yüklenen içeriklerle ilgili de sınıflandırmalar yapılabilir. Normalde tüm sosyal medya hesaplarına üyelikte 13 yaş gibi bir kısıt varken gerçek olmayan beyanlarla çok daha küçük yaşta çocukların buna eriştiğini biliyoruz. Dolayısıyla işin temelinde hesabın gerçekliğinin doğal olarak hesaba erişenin ve içeriğin ve çocuklarımızın bu konuda korunması için önemli olduğunu ben de düşünüyorum. Kesinlikle içerik sınıflandırması da yapılmalı. Şimdi, belli teknikler ve teknolojileri geliştiriyorlar. İşte orada kullanılan resmin veya müziğin bir telif hakkı içerip içermediğiyle ilgili belli yüklemeler de muhakkak görüyorsunuz. Aslında belli içeriklerin de belli yazılım teknolojileriyle belki gerçekten “gerçek mi, değil mi” “üzerinde bir oynama var mı, yok mu” gibi platform sahiplerinden bunun geliştirilmesi veya içerik üreticilerinin, özellikle emek veren kurumsal içerik üreticilerinin o içeriğin içerisine koyacakları bir kod veya ibareyle onun bir telif hakkı içerip içermediği ve paylaşıp paylaşamayacağı da belki kontrol edebilir ama buradaki sorumluluğun büyük bir kısmının dolayısıyla bu ortamı sağlayan platform sahipleri üzerine yüklenmesi ve bu beklentinin ülkelerin yasal zorunluluklarıyla getirilmesi gerektiğini düşünüyorum ve teknik olarak olabileceğini de düşünüyorum. Ama az önce söylediğiniz gibi, biz tabii ki sadece sosyal medyalar platformu değiliz, sosyal platformlar konuşuyoruz genelde, genel içeriğimiz bu. Bu bağlamda yazılım teknolojileri ve standartlarının belirlenmesi, yerli yazılım firmalarının desteklenmesi, Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisinin genel çalışmalarıyla ilgili bizim nasıl katkı koyabileceğimiz konusunda ortak çalışmaların da bizim Meclis Komisyon toplantımıza getirilmesi gerektiğini düşünüyorum çünkü bilgi çağındayız ama bilgi çağının üreten yani bu ortamları üreten bilgi çağının kaçırılmaması, sektörel anlamda da ülke olarak da kaçırılmaması gerektiğini düşünüyorum.

Dijital telif anlamında da az önce söyledim, içerikler gruplandırılmalı; bu gruplandırmalar hem içeriğin türleri bazında da olabilir, işte içeriğin yaş grupları bazında da dijital mecralarda da gruplandırılıp içeriğin nasıl bir içerik olduğuyla ilgili, kullanılmadan önce ve izlenmeden önce bir ön bilgisi verilebilir diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Biz teşekkür ederiz. Hasan Vekilime bu değerli değerlendirmeleri için teşekkür ediyorum.

Şimdi sözü yine, büyüğümüz Yüksel Bey’e veriyorum.

Buyurun.

YÜKSEL MANSUR KILINÇ (İstanbul) – Estağfurullah.

Benimki birkaç değinme gibi olsun.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Konuya gir ağabey, niye değiniyorsun? Bak, kimse yok.

YÜKSEL MANSUR KILINÇ (İstanbul) – Değinme gibi... Çünkü derinlemesine bir konu değil...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Ben çok özür dilerim. Şimdi medya da çıktı, daha rahat konuşabiliriz, ANKA burada da.

Mesele şu: Biz bu konuları hani böyle siyaseten etrafından dolanabiliriz de.

YÜKSEL MANSUR KILINÇ (İstanbul) – Yok yok, öyle değil.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Yani ben zataliniz için söylemiyorum ama bu konuları bizim Komisyon olarak konuşmamız lazım. Bu görevler geçici, bugün ben Başkanım, yarın başka bir arkadaşımız Başkan olur, vekil olmayız ama bizim en azından tarihe bir not bırakmak gibi bir yükümlülüğümüz var. Biz söyleyelim, teklif edelim, doğru olan neyse, evrensel norma uygun olan neyse, ondan sonra... Yani bu meseleleri bizim Komisyonumuz...

Ben birazdan söyleyeceğim yani arkadaşlarımızın sözünü kesmemek için araya girmiyorum, acilen benim önerim var, zatalinizden de heyetten de bekliyorum; bir kişi bir fenomeni niye takip eder? Bunu biliyor muyuz? Benim algoritmam -tam da Komisyonumuzun kavram setiyle konuşayım- müsait değil, bilen varsa bana bir anlatsın. Genç kardeşlerim var burada, Büşra biliyorsa anlatsın, Zeynep Hanım biliyorsa anlatsın, Burcuğül Vekilim biliyorsa anlatsın. Bizim bunu anlayıp bunun arkasındaki psikolojiyi bilmemiz gerektiğini düşünüyorum. Açık söylüyorum, bunu bilen varsa bana anlatsın, ben bilmiyorum çünkü okuyorum da anlamaya çalışıyorum da.

Buradaki meselemiz şu: Biz gerekirse bununla ilgili bir Meclis araştırması komisyonu kuralım. Niye biz sekiz saat, yedi saat internette zaman geçiriyoruz? Ne arıyoruz biz? Bu en çok arananlar listesini hepimiz takip ediyorsunuz, niye böyle yapıyoruz? Hani, bu şu demek değil: Atomun çekirdeğini yeniden parçalama azminde değiliz ama bir arayışımız da var, bir -eskilerin ifadesiyle- tecessüsümüz var, bir merakımız var; bu merakı bilenlerden öğrenelim diye teklifim var.

Yüksel Vekilim, buyurun, söz sizin.

YÜKSEL MANSUR KILINÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim.

En azından “değinme” sizin açıklamalarınıza vesile oldu, sevindim.

Şimdi, bu trolleşmeyle ilgili herhâlde yakın zamanda şuna benzer şeyler yaşarız: “Trol orduları” diyoruz “trol örgütlenmesi” diyoruz, bunu daha çok da siyasi partileri ve siyasileri desteklediğini düşündüğümüz örgütlenmeler yapıyor. Bunların yapılarına baktığımızda, işte, AK PARTİ tarafından “Cumhuriyet Halk Partisinin trolleri” diye bir değerlendirme var, bizim tarafımızdan bakıldığında “ak troller” ve benzer tariflerle gidiyoruz. Zaman içerisinde, örneğin Dijital Mecralar Komisyonunda bu konuda ciddi adımlar atılmaya başlandığında ve daha önemli ve bilemediğimiz daha başkaca olaylar, bir de bu trol örgütlenmelerinin bir araya gelmesi, birbiriyle paslaşması, birbiriyle iş birliği yapması durumunda ortaya çıkacak felaketi hep birlikte daha ciddi şekilde düşünmekle karşı karşıya kalırız.

Bunlar olur mu? Bu olur. Ne zaman olur bilmem ama bu olur çünkü bunun mutlaka bir ekonomik boyutu vardır, bir çıkar boyutu vardır ve çıkarların belli ölçülerde örtüşmesi ve bunun örgütlenmesi gündeme gelir. Dolayısıyla, ileride farklı farklı siyasi gruplara hizmet eden ama aynı merkezli bir trol örgütlenme ağının, bir suç örgütünün, bir sanal suç örgütünün varlığını duyarsak şaşırılmamız lazım, bizim burada atacağımız adımın da aynı zamanda benzer bir tetikleme de beraberinde getireceğini en azından düşünmemiz lazım. En azından düşünmemiz lazım çünkü bunun da ayrıca önlemlerinin alınması lazım, burayı da ben bu tarafından ele almak istedim.

Dezenformasyonla Mücadele Merkezi Komisyonumuzun da hep gündeminde olduğu için, orada yapılan üretimlerin ve hizmetlerin Türkiye Cumhuriyeti devletini, ülkesini ve milletini korumaya yönelik bir dezenformasyonla mücadele olmadığını bu toplantı vesilesiyle ifade etmek isterim. Önümüze gelecek konulardan biri olacağını tahmin ettiğim dokuzuncu yargı paketi içinde etki ajanlığıyla ilgili değerlendirmeler var.

Şimdi, tabii, meselenin bir yanı şu: Değerlendirme, tartışma yapılacak ama etki ajanlığıyla ilgili ifade daha çok da geleneksel ajanlık tariflerinin dışında bir tarifi içereceği için -öyle tahmin ediyorum- dijital mecraları da ilgilendiren bir tarafı olacak çünkü bunun dijital ortamlar ve sosyal medyalar üzerinden yürütülmesi şeklinde tarifler yapılacak, oradaki uçlara bakılacak, bu açıdan bakıldığında da bu çerçevede konunun Dijital Mecralar Komisyonunda da mutlaka değerlendirilmesi gerektiğini düşünürüm çünkü pencereler farklı. Hukuk penceresi, evet, işin güvenlik penceresi, evet, ajanlıkla ilgili faaliyetlerin yürütülmesine ilişkin Türkiye Cumhuriyeti devletinin birikimleri, evet ama bu kez sosyal medya mecrası da içine katılacağı için, bunun hangi alanları kapsayacağını ve nerelere kadar gideceğini göremeyebiliriz. Orada dijital mecraların uyarıları, kısıtları ya da önerileri ya da çalışmalarının önemli olacağını düşünürüm.

Geçmişe yönelerek, Sayın Yayman, bir örnek vereyim. Şimdi “Komünistler Moskova’ya!” denilen yıllarda otobüslerle yolculuk yapanların aranması söz konusu olduğunda, hani “Nereye gidiyorsun?” “Oraya gidiyorsun.” “Sivas’a gidiyorsun.” “Erzincan’a gidiyorsun.”

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – “Kars’tan Erzurum’a giderken...” Oraya geleceksin, gel.

YÜKSEL MANSUR KILINÇ (İstanbul) – Yok, orada hikâyeler daha başka, hikâye de çok orada. Yani sonuç şuraya bağlanıyor: “Nereye gidiyorsun lan, Moskova’ya mı gidiyorsun?”a kadar gidiyordu. Şimdi, bu cümlelere muhatap olmuş insanların ve aynı zamanda bu cümleyi ifade edenlerin, bugünden düşünelim, ne kadar büyük bir yanılgı ve bu yanılgılarla ne kadar büyük ayrımları ve çatışmaları körüklediğimizi bilelim. Onun için, sosyal medya ile ilgili demek ki buna benzer bir düzenleme geldiğinde, bir, Dijital Mecralar Komisyonunun da değerlendirmesi lazım; iki, esasen sosyal medya mecralarıyla ilgili ve dijital mecralarla ilgili bizim topyekûn uyarıcı, bilgilendirici, özendirici, teşvik edici, diğer kurumların da teşvik edici çalışmalar yapmasını sağlamamız lazım ki ayrımlar net olarak ortaya konulabilsin. Yani esasen, zaten bir ajanlık faaliyeti yürütülmesi söz konusu oluyorsa bunun gölgelenmesiyle ilgili profesyoneller bu gölgelemeleri olabildiğince yapıyorlar, buraları çözebilmek öyle çok da kolay olamıyor ama gündemimize gelecek önerim, paketin bu yanı sıra en azından Dijital Mecralar Komisyonunda da değerlendirilmesi olmalıdır ve sosyal medya mecralarıyla ilgili çok yönlü özendirici, bilgilendirici, eğitici çaba ve çalışmaların topyekûn kurumlar eliyle ve birleştirilerek ve yumuşama politikalarından da yararlanılarak birlikte yapılmasının sağlanmasına yönelik çaba sarf edilmesidir.

Dijital mecralarda telifle ilgili, bizim radyo, televizyon yayıncılığı ve onun sorunlarıyla ilgili alanda yaptığımız çalışmalardan bir tanesi de telifle ilgili çalışmaydı yani müzik, sinema vesaireyle ilgili. Buralarda -ne derler- Türkiye’nin de epeyce birikimi var; bu konuda, Türkiye’de telif nasıl işlendi,

hangi sorunlar doğdu, uluslararası kuruluşlarla neler oldu? Dijital mecralardaki telif sorunlarıyla ilgili küçük bir başlık olması açısından söylüyorum, yabancı kuruluşların ve şirketlerin telif talepli haksız ve sorunlu talepleri oluyor ve hukuken çoğu kuruluş orantısız bir biçimde cezalarla karşı karşıya kalabiliyor, kalıyor; bir bu yanı var. Bir başka yanı, bizim dijital telifi Türkiye’de daha yaygın hâle getirebilmemizin yollarından biri, telifi ödeyecek kuruluşların da bir biçimiyle teşvik edilmesi, özendirilmesi ve desteklenmesi. Bu açıdan da sanıyorum, en önemli Bakanlık ve işlevi olabilecek Bakanlık Kültür Bakanlığıdır. Yani, biz, bir taraftan dijital telifle ilgili çalışmaları yoğunlaştırırken diğer taraftan da yaygınlaşması için ve doğru yol alması ve doğru sonuçlanabilmesi için telif ödeyecek kuruluşları da Kültür Bakanlığı ya da ilgili başka kurumlar nezdinde teşvikle, destekle ve özendirerek yürütürsek daha sağlıklı olur diye düşünüyorum.

Yani, yapılacak çalışmalarda bu unsurların da göz önünde bulundurulmasının yararlı olacağını düşündüğüm için bunları paylaşmak istedim.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Ben teşekkür ederim Vekilim.

Şimdi sözü Burcugül Hanım’a vereceğim.

Çok önemli, şimdi, Yüksel Vekilimin söylediklerinden şunu çıkarıyoruz: Bir, dijitalleşme aynı zamanda meslekleri de değiştirecek, hayatı da değiştirecek bir boyuta geliyor; iki, dijitalleşmeyle beraber reklamların mecraları yani ekonomik yön değişmeye başlıyor ve dolayısıyla, burada trolleşme konusundan sosyal medya hesaplarının kiralanmasına kadar varan bir şey var, geniş bir tartışma konusu var. Sadece, benim gördüğüm, partiler değil, takip ettiğim kadarıyla başta Amerika Birleşik Devletleri’nde olmak üzere, savunma sektöründe çalışan kurumlar, istihbarat örgütleri, bildiğimiz kamu görevlileri gibi bir mekânda oturtuyor ve sosyal medya ordularını koyuyor ve bir anlamda bir saha ajanının yapacağı işi bilgisayarın başındaki insanlara yaptırıyorlar diye haberler çıkıyor. Şöyle bir mesele var, biliyorsunuz, biz Hatay’a gittiğimizde bir şey söylüyor bana, diyor “Ya, bu doğru değil.” “Yok, Vekilim, sen yanılıyorsun, internette çıktı bu.” diyor. Şimdi, ben de aynısını söylüyorum, internette çıktı bu, diyor ki işte “FBI, CIA her sene 20 bin kişiyi sosyal medyada görevlendirmek üzere istihdam ediyor.”

Şimdi, sözü Burcugül Hanım’a verelim hem bu konuda çalışan bir akademisyen hem de bu konulara bakan bir arkadaşımız olarak.

Buyurun.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Teşekkürler ama akademisyen değilim, Sevilay Hocam akademisyenimizdi, KHK’li akademisyenimizdi.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Ha, tamam.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Şöyle giriş yapayım, toplantı gününü tartışacaksak...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Oradan başlayalım.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – O da bir pratik mesele, hızlı olur.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Bence de çünkü burada arkadaşlara bir haksızlık oluyor ve ben de bir haksızlığın içinde olmak istemiyorum. Arkadaşlar bana mesaj attılar, bunun gününü bir konuşalım.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Şimdi, bizim açımızdan salı günleri uygun olmuyor, onu söylemiş olayım, hem vekil toplantımız oluyor hem grup toplantımız oluyor. Mümkünse, yani hepimizi kesecek bir düzenleme yapacaksak toplantı günü ve saati sabitleyerek salı günü olmazsa biz seviniriz; öyle bir şey söyleyeyim. Teknik kısmı diyelim buna.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Çarşambaya herkes hemfikirse...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Benim başka bir görüşüm var, söylesin arkadaşlar da ben de söyleyeyim.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Akşamları mı yapalım toplantıyı?

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Bence yirmi dört saat çalışalım, üç şeyi çıkartalım. Bir...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Bir dakika... Burcu Hanım, çok...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Tamam, sıkıntı yok.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Zaten zamanımız var, konuşuyoruz.

Buyurun.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Çok özür dilerim.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Sıkıntı yok, sıkıntı yok.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Hani, ben burada ilk gün yüreğimin yangınıyla bağırdım “Ah, çok geçmiş olsun, üfleyeyim geçsin, öpeyim geçsin! Aa, öyle mi oldu?” dediniz. “686 milyon etkileşimli, 13 milyon tekil ‘tweet’li bir saldırıya maruz kaldım.” dedim, anlattım. “Ya, öyle mi? Ne güzel. Tuncay’a da güzel olmuş!” dediniz, geçti. Ama herkesin başına geldiği zaman...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Beni kastetmiyorsundur.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Hayır, Komisyonun tamamını söylüyorum çünkü bir felaketi ben böyle yaşıyorsam... Tuncay Özkan olmasam başkasının dayanma imkânı olmaz. Ama sorunumuz şu, biz bunu bir sorun olarak görüyorsak ve çözeceksek Komisyon, ayrıca konuşacağız...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Vekilim, sizin sorunuz bizim sorunumuz.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Canımsınız siz.

Şimdi, diyorum ki: Komisyon üç ana başlık altında; bir, telif -çok önemli- iki, troller -çok önemli- üç, “etki ajanlığı” falan filan diye gelecek yeni tanımlamalarla ilgili olarak çalıştaylar yapsın, biz burada insanların... Çalıştaylar deyince, dışarı gidelim, şöyle yapalım değil, gerekirse haftanın yedi günü burada oturalım...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Çok özür... Daha iyi bir formata geldik, daha karşılıklı etkileşim içerisinde. Efendim, Komisyonumuzun değerli vekilleri uygun bulursa önümüzdeki haftayı pas geçelim ama sonraki hafta bu konuda yetkin akademisyenleri hem dinleyelim -siz tecrübeli bir vekilimizsiniz- öğrenelim, öğrenmenin yaşı yok hem de bunlar Meclis tutanaklarına geçsin ve biz 5 defa üst üste aynı konuyla ilgili bir toplantı yaptığımızda bir de bellek oluşacak elimizde, biz de onu çıkartırız, deriz ki: “Türkiye Büyük Millet Meclisi Dijital Mecralar Komisyonunda “dezenformasyon” başlığı altında, biz yetkin 5 akademisyeni dinledik; işte metin budur.”

Çocukların bu bağımlılıktan kurtulması meselesi. Tekrar dönüyorum, yani bir insan bir fenomeni niye takip eder ya, bunun bir... Bak, tekrar soruyorum, kayıtlara giriyor. Ben bilmiyorum, bilen varsa bana anlatsın lütfen ya! Siz biliyor musunuz? Siz bizim büyüğümüzünüz, ak saçlısınız.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Anlatacağım.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Bir anlatın, buyurun.

AHMETTUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Şimdi, ben, tabii ki grupların kendi iç çalışma sistematiklerine müdahale edecek bir şey olarak söylemem ama şöyle bir karar alalım diyorum: Biz, iki hafta sonra, bir ay sonra şu takvime bağlı olarak telif konusunu ele alacağız diyelim ve size yakışır, Komisyona yakışır, bu Komisyonun demokratik düzenine yakışır ortak bir yasa teklifi çıkartalım. Partilerimize götürelim, onların da onayını alalım, buradan giden bir...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Altına imzayı atıyorum.

AHMETTUNCAY ÖZKAN (İzmir) – İkinci şey şöyle: Biz bunu bir takvime ve içeriğe bağlamazsak görüşlerimiz olarak söylüyoruz ve gidiyor. Şöyle yapalım, partilerimize gidip diyelim ki: “Arkadaşlar, biz Türkiye’nin üç önemli konusu telif, troll ve içerik denetlenmesi noktasında bir çalışmaya başlıyoruz. Partilerimiz bizi bu çalışma süresince kendi diğer çalışmalarından muaf tutsunlar.” Gelelim, burada sabah saat sekizde başlayalım, gece kaçta bitiyorsa o saatte bitirelim. Bir ayda, iki ayda çalışmamızı tamamlayıp bu dönemde insanlarımızın daha fazla zarar görmesini önleyerek bu çalışma takviminin sonunda Komisyonumuzun ortak önerilerine ulaşalım, hepimiz imzalayalım, teklif olarak götürelim; olmadı, verelim, Bakanlıktan gelsin, nasılsa... Yani, biz, bunun bütün yollarını deneyerek bu sorunu vatandaşlarımız açısından aşılır hâle getirelim.

Şimdilik bu kadar diyorum efendim.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Burcugül Hanım, buyurun.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Bu son söylenen önemli bence, Tuncay Bey’in söylediği. Doğrudan bakanlıklardan gelen yasa teklifleri değil, komisyonların ortak çıkardığı yasa tekliflerine gerçekten ihtiyacımız var. Birçok komisyonda bununla ilgili sıkıntı yaşıyor ve Genel Kurulda da bunun olumsuz tablosu yansıyor.

Şimdi, bu, sosyal medya ve troller meselesinde, güvenlikçi politika uygulayan iki ülke örneği vereceğim; biri Çin, biri İran ve her ikisi de bu güvenlikçi politikalarla, sınırlamalarla, engellemelerle sonuç alamadı. Örneğin, İran’da internetin dahi kesilebildiği durumlarda bir isyan, bir direniş yine internet yoluyla dünyaya ulaştı ya da şöyle diyelim, Filistin’e saldıran İsrail’in bütün şebekeleri yok etmesine rağmen internetle biz oradaki vahşeti, soykırımı görebiliyoruz ya da Doğu Türkistan’da neler olduğunu öğrenebiliyoruz ya da Çin’de ya da İran’da müzik uygulamalarından mesajlaşma uygulamalarına kadar bütün uygulamalar devletlerin belirlediği şekildeyken, sadece onaylı uygulamalar kullanılabiliyorken buna rağmen alternatiflerin çıktığını biliyoruz. Buralarda, tabii, aslında, çoğunlukla direniş odaklarına dönüyor ama aynı zamanda istismar odaklarına da dönebiliyor; bu, dünyanın her yerinde böyle. Güvenlikçi politikalar... Bir dönem şöyle bir öneri vardı -kimden geldiğini hatırlamıyorum ama- TC kimlik numarasıyla sosyal medyaya kayıt yapılabilsin.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Halkın öyle bir talebi var Vekilim.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Ya, bunun o kadar gerçekliği yok ki hayatta...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Tabii, onu biz biliyoruz ama vatandaşın o kadar canı yanıyor ki kendisinin. Düşünün, Anadolu’nun ücra bir ilçesinde, kasabasında yaşayan bir insan. Biz biliyoruz ki kendi kimlik bilgilerimizle girdiğimizde bütün mahremiyet ortadan kalkıyor ve bizim kişisel verilerimizin hepsi alınıyor ama Anadolu’daki vatandaşın canı o kadar yanıyor ki “Artık ben kimliğimi göreyim, karşımda kim olduğunu da göreyim.” diyor. Çünkü bu “fake” hesaplar meselesi...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Ümit Özdağ “fake” bir hesap değil. Dün işte, İzmir Vekillerimiz üzerinden bir iftirada bulundu.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Hayır, şunu söylemeye çalıştım, size katkı vermek için söylemiştim, diyorum ki: Yani halkta “Kendi T.C. kimlik numarasıyla bu sosyal medyaya girilsin de yeter ki buradaki bu kaotik ortam ortadan kalsın.” şeklinde bir beklenti var, bir tartışma var; onu söylemek istedim.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Yani buna dair önlemlerin çözüm olamadığını bir “dark web” gerçeğini atlayarak da söyleyeyim. Ümit Özdağ örneğini vereceğim, gerçekten dün yaptığı bir paylaşım var, şok yaşadık. Bizlere bir iftira atıyor, doğrudan DEM PARTİ İzmir Milletvekillerine atıyor, Kanadalı bir asker fotoğrafıyla yapıyor. İlginç bir şeydi, açık kimlikli ve bunu sık sık yapıyor. Demek ki açık kimlikli bir pozisyon da engellemiyor. Bu bir sorun yani bunu çözen mesele bu olmuyor. O nedenle bataklığı kurutmak meselesi var bu meselede yani sık sık gündeme gelen kimi oyunlar var çocukların ulaştığı, bunlara dair vesaire çalışmalar yapmak lazım ama öbür taraftan da ciddi bir yozlaşma, ciddi bir deportizasyon...

Mesela, fenomenleri sordunuz ya... Kendisine örnek alacağı karakter bulamayan çocuk ve gençlerin tabii ki ailesi dışında en çok gördüğü bu fenomenler misal. Kültürel anlamda, ahlaki anlamda hiçbir değer artık -eğitim sistemi eleştirisi de yapmış olayım- giderek verilmediği, giderek tek taraflılaştığı bir pozisyonda alternatif arayanın ulaşabileceği şey bu saçma sapan fenomenler de oluyor. Bir bataklığı kurutma ihtiyacımız var bu nedenle. Dijital Mecralar Komisyonu bu meselenin -örneğin telifse, örneğin trollerse- hiçbirinde tek başına çalışmamalı bence; bunlar başka meselelerle bağlı, başka komisyonlarla, başka kurumlarla bağlantılı şekilde birlikte çalışarak bir sonuç alabilir çünkü karşımıza çıkan hiçbir sorun... Yani şey sorunu da var işte, epey... Yine, Okan Bey Mecliste dile getirmişti, işte, bütün verilerimizin çalındığı ve kullanıldığı, üç beş kuruşa satıldığı bir pozisyon var. Haberimiz yok, fark etmemişizdir belki ama hepimizin kredi kartından birkaç lira çekilmiş olabilir bu veriler sayesinde gibi gibi en basit örneği. Bu verilerle insanların üzerine şirketler kuruluyor, sahte kimlikler çıkarılıyor; bunların tamamı yani. Bir dijital güvenlik de burasının aynı zamanda gündemi. Daha kapsamlı bir çalışmayı önüne koyabilir. Bu anlamıyla biz Komisyonun yoğun bir mesaiye girmesini, yoğun, birbirini anlayan, birbirini dinleyen ve burada taraflaşmak yerine insanların, çocukların, gençlerin, kadınların çıkarına çözümler ortaya çıkarabileceğine inanıyoruz. Bu anlamıyla açığız yani bu Tuncay Bey’in yaptığı öneriye. Yoğun mesaili, hem uzmanlarımızı hem kurumlarımızı dinlediğimiz, sorularımızı sorduğumuz, onlarla karşılıklı tartıştığımız ama tabii ki aslında belki bazı meselelerde bu dijital alanda sorun yaşamış insanları... Ya, hepimiz kimi saldırılara maruz kalıyoruz, biz zaten onun için biliyoruz ama bu alanda belki daha ağırını yaşamış insanların, daha kapalı şekillerde, onun için uygun şekillerde dertlerini daha bire bir anlayarak da, yaşadıkları sorunu ve misal, yasalarla nasıl sorunu çözemediklerini anlayarak da, dinleyerek de sonuca ulaşabileceğimizi, bir sonuca ulaşma şansımızın olduğunu düşünüyorum kendi adıma.

Bu dijital telif meselesinde açıkçası bizim telif meselemiz sadece dijital bir sorun değil yani işte, daha, intihale dair akademide özellikle sorun yaşıyoruz. O yüzden yani dijital telif meselesinde de bizim daha ilgili kurumlarla telif yasasının kendisi üzerinden hukukçularla çalıştığımız ortamlara ihtiyacımız var. Bunların hepsi önemli meseleler, sadece AA’nın yaşadığı bir problem değil bu. Dijital alanda... Ya, bu Evrensel gazetesi de yaşıyor, Mezopotamya Ajansı da yaşıyor, Sözcü gazetesi de yaşıyor; kim varsa bu sorunu, telif meselesini, özellikle de bağımsız gazetecilik yapan insanlar çok daha yoğun yaşıyorlar, yaptıkları haberler bir anda başkalarının imzasıyla bir yerlerde çıkıyor ve üstelik de kimi dezenformasyonlarla çıkabiliyor. O nedenle meselenin kendisine de derinlikle inmek gerektiğini, bunun aynı zamanda dezenformasyona dair de bir önlem olacağını düşünüyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Evet, ben teşekkür ederim, çok önemli konulara değindiniz.

Şimdi Tuncay Özkan Bey’e söz vereceğim, sonra Muammer Bey’in, Büşra Hanım’ın ve Nazım Hoca’nın da fikirlerini alacağız.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Çok teşekkür ederim.

Ben de saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Şimdi, sonuca dönük çalışmalar yapabilen bir Komisyonuz. Dijital mecralarla ilgili çok önemli bir yasa çıkardık. Burada sivil toplum örgütlerinden arkadaşlarımızı dinledik, çok büyük bir demokratik olgunluk içerisinde yönetim gerçekleşti, hep beraber katkı sunduk ve o katkıların sonucunda bir yere ulaştık. Ulaştığımız yer bir kısmımızı tatmin eder, bir kısmımızı tatmin etmez, önemli olan şey birlikte üretebilme becerisini ortaya koymaktır. Ben bu üç başlık içerisinde biraz önce tek söylediğim öneriyi tekrarlıyorum, diyorum ki: Gerekirse iki ay çalışalım, gerekirse haftanın yedi günü yirmi dört saat çalışalım, gerekirse dinlenerek çalışalım, işte, bir gün bir saat uyusun arkadaşımız diğeri gelsin ama biz bir sonuç üretelim çünkü Türkiye’de özellikle trol konusunda, trolleşme konusunda, trol saldırıları konusunda, sadece dijital dünya değil, ekonomik dünyayı sarsacak olaylar yaşanıyor; şantaj, tehdit, bu tür şeyler yaşanıyor. Bütün bunları önleyebilecek şey, kimliklerle girme, başka bir yöntem; bizim bilmediğimiz, aklımıza gelmeyecek ama akademisyen dünyasında uygulamayı yapan arkadaşlar arasında aklına gelebilecek insanları da dinleyerek bir yolculukla bunu sonlandıralım. Şimdi, hastalığın ilacını biz üreteceğiz ama biz meselenin kenarından dolaşırsak hastalık yayılıyor. Bu bana da olabilir, size de olabilir, başka arkadaşlara da olabilir. Sorun toplumu korumak; toplumu koruyacak bir düzenlemeyle, üstelik de demokratik bir örnekle gereğini yerine getirebilme şansımız var.

Trolleşme konusunda çok çalışmalar var, burada çok uzman var, bunların hepsini dinleyerek burada bir sonuca ulaşmamız mümkün. Dijital telif biraz her tarafı keskin bıçak. Onu uzmanlarından, hukukçularından, birikmiş olan Türkiye aklından yararlanarak burada ele almalıyız, çalıştaylarla düzenlemeliyiz.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Öneriniz ne? Adım adım gidelim. Bir, toplantıları artık çarşamba günleri yapıyoruz, herkes hemfikir. İki, dijital telifle ilgili somut adım...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Hayır, hayır. Başkanım, benim önerim şudur: Bir tarih koyalım, bir ay sonra dijital telif yasasını bir ay boyunca ele alacağız, haftanın beş günü toplantı yapacağız, üç günü toplantı yapacağız, sabah saat sekizde başlayacağız, gece kaçta biterse. Çağıracağımız kişileri hep beraber böyle tartışırız, konuşuruz, belirleriz; bu belirleme kapsamında iki aylık süre içerisinde biz bu konuyu yasa metni hâline dönüştüreceğiz, bu odadan arkadaşlarla birlikte biz uzlaşmayla çıkacağız.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Bir önerim var Vekilim, başka biri olsa böyle araya girmem de siz izin verirsiniz.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Estağfurullah, tabii, tabii.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Şöyle: Öyleyse biz önümüzdeki hafta ya da on beş gün sonra, bu dijital telif konusunda Kültür Bakanlığında Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nu takip eden Telif Hakları Genel Müdürlüğü var, Genel Müdürü bir çağıralım.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Tabii, bu konuda bir mahkeme var.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Fikrî ve sınai haklar.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Fikrî ve sınai hakları savunan mahkemeler var, özel ihtisas mahkemeleri var.

OKAN KONURALP (Ankara) – Öncelik troller olsun arkadaşlar.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) – Öncelik troller olsun.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Şimdi, bu, trol olsun yani ben bu konuda bir şey demem.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Ha, trol konusunda bir yasa yapma şeyimiz yok ki efendim.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Şöyle: Örneğin, beyefendinin önerisi var MHP’nin geçen dönemde söylediği, kimlik numarasıyla girme var. Bunlar dünyada arkadaşlar, şimdi, şöyle bakalım olaya...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Efendim, bir soru sorabilir miyim?

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Tabii ki.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Kimlikle girdik, bir çözüm var mı efendim?

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Çözüm şu: Bana saldırıyor, 686 milyon “tweet”le karşılaşıyorum, 13 milyon tekil “tweet” görüyorum “Kim?” diye baktığımda isim yok. Peki “Bunu kim yapabilir?” diyorum, Amerika’daki şu ajans. Ajansa parayı kimin verdiğini saptıyorum, ne oldu, yani bunun benim açımdan ne önemi var? Hiçbir şey yok.

Şimdi, bir öneridir, ben diyorum ki: Daha önce yapılmış çalışmalar var Okan kardeşimin dile getirdiği, bütün bunları bir araya getirdiğimizde belki de dünyada ilki başarabilme, bu konuda bir ilki gerçekleştirebilme şansımız olur. Ha, biz bunu üç ay tartışırız, Dijitalde, arada konuşmalarımızla, görüşmelerimizle bir sonuca ulaştırırız ama biz kendimize bir sonuç koyalım, diyelim ki biz üç ay sonra, beş ay sonra bu ele aldığımız konularla ilgili bu Komisyonun bir önerisini ortaya çıkaracağız. Bunu eğer yapabilirsek bence topluma karşı sözlerimizden birini de gerçekleştirmiş oluruz. Ben öncelikler konusunu tartışma yapmak istemiyorum ama trol önceliklidir. Fikrî ve sınai eserlerde bir yol alınmış, bir noktaya gelinmiş, eksikleri gidermek gerekiyor ama trolde biz bir ilki başlatmış olacağız. Efendim, yalanla mücadele etmek kolaydır; yalanı hakikatle yüzleştirirsiniz, erir gider. Bunun yolları açıksa bunu gerçekleştirebiliriz ama trol saldırısında bunu gerçekleştirme şansınız yok.

Trol saldırısı... Şimdi bir şey anlatacağım; Nazlıcan’ım, benim kızım 15 yaşındaydı, bir yılbaşı yemeği yemek istedik, birlikte İstanbul’da bir mekâna gittik, mekân çok dolu, ben mekânın sahibini tanıyorum, arkadaşşıma “Ne yapacağız?” dedim. “Gel ağabey, benim şeydeki masaya otur.” dedi. Nazlıcan’ın arkası dönük, biz oturduk. Ben Nazlıcan’ı annesine, eve bıraktım, dönerken “Baba, rezaleti gördün mü?” diye telefon etti. “Hayırdır Nazlıcan, ne oldu?” dedim. “Arkamızdan fotoğraf çekmişler” dedi. “Tuncay Özkan çıtır sevgilisiyle yemekteydi.” diye bir şey ve bunu hani böyle anlı şanlı bir şey yapıyor -şimdi de çok meşhur- “Ekşi Sözlük” diye bir yer yapıyor. 90’lı yılların sonunda yaşadığım bir şey. Oraya başvurdum, buraya başvurdum, Ekşi Sözlük’le bin kere kavga ettim, bir avukat hanım geldi karşıma, dedim ki: Ya, bunu düzELTSENE kardeşim, kaldırsana. O benim kızım, çocuk benim çocuğum, kızım. Siz ne yapmaya çalışıyorsunuzuz? “Bize ne?” dedi. Ne demek “Bize ne?” dedim. “Biz bir platformuz. Birisi çekmiş, getirmiş, koymuş.” dedi. Bak, ben şu anda çok etkili bir yerin başındayım, öyle bir şey yaparım ki sana dedim ama beni engelleyen şey ne? Ahlakım, kurallarım, yasaya uygunluk, hukuk zemini içerisinde olmak; onu hiçbir şey engellemiyor. O günden bugüne gelerek söylüyorum ki durumun felaketi devam ediyor.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Artarak devam ediyor.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Bunu önlemek için bizim... Biz sıradan vatandaşken örnek veriyorum. Sıradan insanların başına böyle binlerce şey geliyor, şantajla uğruyorlar. Hepimizin özel hayatı bizi ilgilendiren bir şey ama özel hayatlara müdahaleyle Anadolu’da, çeşitli yerlerde sektörler oluşmuş, buradan para kazanıyorlar. Şantajcılık meslekleri öldürüyor; gazeteciliği öldüren en önemli

şey dolandırıcılar ile şantajlar. Şimdi, bunu önlemek için trol çalışması öncelik olabilir ama size yakışan, Komisyonumuza yakışan şey, bu konuda olgunlaşmış bir fikirle Meclisin karşısına çıkmaktır, partilerimize gitmektir ve ortak bir imzayla bunu Meclise getirmektir.

İkinci konu: “Neden?” diye sordunuz ya... Çok özür dileyerek, ak saçıma ve meslek kıdemime bağışlayın yoksa sizin bilgi ve birikiminize, diğer arkadaşlarımızın bilgi ve birikimine... Elbette ki haşa, hepiniz benden çok daha iyi biliyorsunuz. “Google’da ne aranıyor?” sorusu yani biz Google’da ne arıyoruz? Mısır, Hindistan ve Türkiye “seks” arıyor; Google’ın kendi verileri var, internete girdiğinizde görebilirsiniz. Türk insanı günlük olarak ne arıyor? Dolar kaç para veya diğer şeyler. Burada birkaç kere anlatmak istedim; televizyonun yöneticisiyim, reyting yarışları korkunç, nasıl bir formülle bayağılaşmadan, ilkelleşmeden sağlayabilirim? Çalışmalar yaptırdım, anketler yaptırdım, insanların ortak özellikleri neler, ortaklaştığı noktalar ne; boğazda 50 bin dolar aylıkla oturan, ona göre yaşayan adam ile Ümraniye’nin çöplüğünde gününü öldürüp yaşamaya çalışan zavallı kişi arasındaki benzerlik nedir? Bu konuda çok çalışma yaptım, üç benzer nokta çıktı. Ekonomik açıdan sefaletle düşürdüğümüz, elimizi uzatmadığımız, çöpte yaşamak zorunda kalan -ve çöp patladı biliyorsunuz, onlarca insan öldü- o insan ile boğazda yaşayan insan arasındaki benzerlikler nedir? Üç nokta çıktı. Bir: Siyasete olağanüstü ilgililer çünkü siyaseti bir paylaşma aracı olarak görüyorlar, bir paylaşım aracı olarak görüyorlar ve burada birisi sermayesini korumak için, diğeri de pay alabilmek için olağanüstü ilgi gösteriyor, siyaset haberlerine ilgi gösteriyor. İki: Erotik yayınlara bayılıyorlar; birisi zenginliğinin getirdiği azgınlıkla, diğeri yaşama tutunma arzusuyla. Üç: Spor, futbol... Kimlik, aidiyet; başka bir şeye ait olduğunu söyleyemediği için “Beşiktaşlıyım.” diyor “Galatasaraylıyım.” diyor “Fenerbahçeliyim.” diyor “Trabzonluyum.” diyor “Göztepeliyim.” diyor, bunlar üzerinden düşünüyorlar. Peki, bütün bu veriler bizim elimizde. Televole programları yapıyor, ben de kanalın yöneticisiyim. Millî İstihbarat Teşkilatından Müsteşar Bey aradılar, dediler ki: “Sizi, bütün Türkiye’deki medya gruplarını toplantıya çağırıyoruz ama öncelikle sizi çağırıyoruz.” Gittim, geldim Ankara’ya, dediler ki: “Biz, bu Televole programından çok rahatsızız. Batman’da 60 kadın bu programlara özendikleri için intihar etti.” 60 kadın, toplu intihar, bir salgın hâlinde. Bunu nasıl önleyeceğiz? “Bu programlara bir düzen getirmek zorundasınız. Bu, rejimin temelini sarsıyor.” 90’lı yıllardan bahsediyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – 98 miydi?

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – 98 veya 97.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – 99’da Şenkal Bey’in bir açıklaması oldu zaten hatırlıyorsanız.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Şenkal Bey’in Başkanlığında bütün gruplar çağırıldı, bütün medya grupları gittik ama Televole programını biz yapıyoruz yani bizim kurumumuz yapıyor, geldim. Hatırlar mısınız, Televole programlarının içerisine şehir tanıtımları konuldu o zaman, 67 ildi galiba.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Önce yurt dışına -buradaki hazırunun belki şeyi yetişmez- bir yere gittiler, Rio Karnavalı’na gittiler, bir samba... Ondan sonra Afrika’yı bir gezdiler, oralar bitti, Türkiye’ye geldiler.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Şimdi, Türkiye’de de illeri tanıtmak ve işte, siyaset, oralara siyasi magazin koyma işlemi bundan sonra gerçekleşti. Magazin sosyal ve siyasal boyutları korkunçtur. Bütün bu süreçlerin iyi analiz edilmesi gerekir. İnsanlar bir adamı niye izler?

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Peki, ben öyleyse hatırlatmak için sorayım: Şenkal Atasagun Müsteşar ne dedi o zaman? Tarihi bir söz söyledi biliyorsunuz, hatırlar mısınız? Dedi ki: “Televole, Türkiye için bir ulusal güvenlik sorunu, PKK terör örgütünden daha tehlikelidir.”

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Evet, bu görüşlerini bize de aktardı.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Açıkladı yani onu.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Evet, bizimle görüşmelerinden sonra bunu anlattı. Bütün gruplar, Türkiye’deki bütün medya yöneticileri, CEO’lar, CFO’lar ve patronlar katıldık; gelemeyen patron yerine patron vekilini gönderdi. Hep beraber katıldık ve bunun değerlendirmesini yaptık, konuştuk.

Şimdi, ortaya konulan şeyler üzerine bazı düzenlemeler yaptık, hep beraber gerçekleştirdik. Bugün hafızanızda kalan şeyler Sayın Necmettin Erbakan’ın -Allah rahmet eylesin, rahmetle anıyorum- o hani kürsüdeki sözleri, Sayın Süleyman Demirel’in -Allah rahmet eylesin, rahmetle anıyorum- kürsüdeki sözleri, hani birbirleriyle ilgili atışmalar falan yani siyasi magazin kavramı Türkiye’ye böyle geldi.

Sorunlarımızı çözmede devlet aklı, vatandaş aklı, hep beraber, birlikte -Türkiye Büyük Millet Meclisi hepsinin üstünde- oturur, bunlarla ilgili ortaklaşabiliriz ama bununla ilgili bir çalışma yapmak zorundayız. Bizim savrukluğumuz, dağınıklığımız şudur: Biz bir konuya değiniyoruz ve gidiyoruz. 1962 yılında bir Fransız Türkoloğun kitabını okumuştum -adını hatırlayamadım şimdi, beni bağışlayın ne olur, birazdan söylerim- Türk’ü tanımlıyor, Türk kimliği üzerine söylüyor “Türk bir adama on yıl boyunca bakar, on yıl sonra bir gün gelir vurur.” diyor. “Niye vurdun kardeşim adamı?” “Ben anlamadı.” diyor. “Bir şey söylemedin ki yani adama yanlış yapıyorsun, doğru yapıyorsun...” diyor “Ama beni anlamadı; ben ona baktım, baktım, anlamadı.” diyor. Kültürel özelliklerimiz var. Eksiğini söylemediğiniz kişi kendisini çok başka bir adam olarak görebiliyor ya da ona bir katkı sunmadığınız insan, eksiklerini tamamlamayabiliyor. Arama sonuçları bize Türk insanının ne eksikliği olduğunu, neyi tamamlamaya çalıştığını gösteriyor. Bununla ilgili biz burada çare üretebiliriz. Bu bize bir yol gösterir ama öncelikle şeffaf, açık bir düzen yaratmak zorundayız. Hepimizin aleyhine, Türk toplumundaki her bir bireyin aleyhine olağanüstü bir saldırı var, olağanüstü bir hakaret var, olağanüstü yalan var ama bununla ilgili bir koruma duvarı yok. Şimdi, medyada, söylediniz... Hani, biz diyoruz ki: “Gazetecilik tehdit altında.” Adam geliyor “Bu haberi böyle yayınlayacağım; parayı verersen yayınlarım, parayı vermezsen yayınlamam.” diyor. Televizyona çıkmak için para vermek zorundasın.

LEVENT UYSAL (Mersin) – Yayını kaldırmak için para istiyor.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Para istiyor. Bunun...

LEVENT UYSAL (Mersin) – Mersin’de önemli bir iş adamı... Özür dilerim.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Estağfurullah.

LEVENT UYSAL (Mersin) – Gerçekten çok önemli.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Bir dakika, kayıtlara girmesi bakımından...

Müsaade ederseniz söz vereyim.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Estağfurullah, ne demek.

LEVENT UYSAL (Mersin) – Mersin’de çok önemli bir iş adamı, büyük yatırımları falan var, maalesef, buna benzer bir tehditle karşı karşıya geldi ve bize geldi. Bu haberi yapmışlar -özel hayatıyla ilgili olabilir ya da iş hayatıyla ilgili olabilir- bunu kaldırmak için belli bir beklentinin olduğunu... Birkaç noktada da farklı farklı yayıyorlar, eğer o beklentiyi gerçekleştirirse hepsine bir anda “Kaldırılabilir.” diyorlar. Bir iş adamının...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Efendim, kayıtlara girmesi bakımından sorayım: Beklenti nedir, ne diyor?

LEVENT UYSAL (Mersin) – Para.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Yani, yemek mi yiyelim diyor, çay mı içelim diyor?

LEVENT UYSAL (Mersin) – E, ekonomik olarak; misal veriyorum, ben şu anda rakamlara bir yorum yapamam ama diyor ki: “10 lira verirseniz bunların hepsini biz kaldırtırız.” Zaten burada şöyle bir olay var: Birisi tetikliyor, bununla ilgili bir haber yapıyor, sonra bunların bağlantılı olduğu kişiler bir anda yaymaya başlıyor. Maalesef, bütün iş dünyasıyla ilgili adamın itibarı, aile yapısı ve buna benzer bir sürü şey etileniyor. Şimdi, bu adam gidebileceği yer... İşte, hukuk platformuna gidiyor, çok çok büyük bir hızla geriye dönüş alamıyor ve öyle ya da böyle bir hafta, on gün, üç gün, beş gün iş dünyasıyla ilgili bütün itibarı zedeleniyor; ondan sonra bu “Hayır, değil; şu, bu...” diye yeni yazılar çıkarttırıyor, başka başka yazılar yaptırıyor. Maalesef, bununla karşılaşılıyor.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Sizi destekleyen bir şey söyleyeyim.

LEVENT UYSAL (Mersin) – Evet.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – İçinde milletvekili olan, savcı olan, gazeteci olan çeteler türedi; bu çeteler insanlardan 3 milyon, 5 milyon para toplamak için her şeyi yapıyorlar. Bu bozulmaya karşı ilaç Türkiye Büyük Millet Meclisidir, özgürlüğü savunmaktır, demokrasiyi savunmaktır; buradaki en önemli şey birlikte üreteceğimiz çalışmadır.

Bakın, burada hanımefendi diyor ki Kanadalı bir askeri göstererek... Evet, ben de okudum haberi ve çok çarpıcı bir şey. Bununla mücadeleyi nasıl yaparsınız? Kişiyi dava edersiniz “Yalandır.” dersiniz. Peki, X, leblebi, armut; leblebi, armuda gidiyorsunuz, leblebi, armudun arkasından fındık, fıstık; fındık, fıstığa gidiyorsunuz. Ben, bütün bilgi birikimimle, yeteneklerimle, kapasitemle kendimle ilgili şeyde Amerika’daki ajansa ulaşabildim, ondan sonrasına ulaşamıyorum, ondan sonra tahminler başlıyor falan.

Sorunumuzu şöyle çözelim, birlikte üretilim diye söylüyorum: Bu “Neden izliyorlar?” sorusuna... İnsanlar 3 şeye ilgi duyuyorlar: “Yan komşum ne yapıyor, ne konuşuyor, nasıl yaşıyor?” Perdedeki görüntüden, dışarıya yansıyan görüntüden onun ev hayatıyla ilgili fantezi kuruyor, sestten bir düşünce üretiyor, bir sözden bin farklı dedikoduyu yaratabiliyor. Açıklık başka bir problem çünkü kişinin iç dünyasında kapalı kalması gereken yer var, özel hayatında kapalı kalması gereken yer var, mahrem duygusu... İlkokuldaki çocuklar porno film çekiyorlar, birbirlerine gönderiyorlar ve korkunç şeyler yaşıyor. 3’üncü şey: İnternet üzerinden uyuşturucu satışı.

Oğlum “Brawl Stars” diye bir oyun oynuyor. “Brawl Stars” oyunun içinde... Annesi çok dikkatli, çok dikkatle izliyor, süreler var çünkü tutmaya çalışıyoruz, o süreler içerisinde oyunlarını takip ediyor ama oğluma verdiğimiz bilinç nedeniyle “Baba, anne; burada birisi bana böyle bir şey yazdı, bu ne demek?” diyor çocuk. Platformların, oyunların çocukları onlara maruz, onlarla karşı karşıya bırakmaması gerekiyor. Çocuk sormazsa ne olur? Çocuk sormazsa felaketi oluyor.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Allah korusun.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Bütün bunlarla mücadele görevi bize verilmiş ve eğer biz çocuklarımızı, bireylerimizin her birini burada savunacak ve koruyacak duvarları örmezsek o zaman şu...

Ha, ne oluyor? Şimdi “etki ajanı...” Snowden miydi Rusya’ya sığınan CIA çalışanı? Acaba vicdani kanaatleriyle CIA’nın bütün gizli operasyonlarını açığa çıkartan düzgün, namuslu bir insan mı, Rusya’nın ajanı mı, ne? Nasıl karar vereceğiz? “Etki ajanı...” Peki, yayınladığı bilgiler... Yayınladığı bilgiler bir devletin nasıl kirli hâle gelebileceğinin göstergesi.

Neydi? Julian Assange. Açıkladığı bilgiler yeni bir dünyanın oluşmasına katkı sundu; açık toplum, şeffaflık, namus, erdem, şeref gibi kavramlar üzerinden yeni bir yolculuğa çıkmamıza neden oldu. Etki ajanı mı? Bu tür kavramların değerlendirilmesi... Etkisiz ajan zaten olmaz.

Sorunumuz řu: Kanaat önderlerinin peşine dűşeceksek, özgűrlűk alanlarını daraltacaksak ben karşı çıkarım çünkü bakın, casusluk, tekrar... Sansűr Yasası'nda da söylemiştim: Devlet yanlış bilgiyi, yalan bilgiyi yaymazsa o bilgi yayılmaz; devlet memurudur, devlet görevlisidir, siyasetçidir. Gazeteci, Anadolu Basın Birlięinden arkadaşımız buradaydı, kendisine sordum: "Ya, bilerek yalan haber yaptınız mı?" "Hayır, yapmadım, öyle řey olur mu?" dedi çünkü meslekte kalamaz. Dezenformasyonun kaynağı devlet görevlisidir, devlettir. Dokunabiliyor muyuz, herhangi bir řey getirebiliyor muyuz? "Cumhuriyet Halk Partisi PKK'yla birlikte. Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı PKK'nın merkez komite üyeleriyle toplantı yaptı." E, ne oldu? Seçim bitti, olan oldu, "Ah ne güzel oldu!" Öyle mi oluyor? Öyle olmuyor işte. Bunu yapanlara ilişkin herhangi bir řey yaptık mı? Yapamayız. Neden yapamayız? Arkasında devlet var. Peki, o zaman kirliliği halının altına, "devlet" diye bir halının altına süpürdüğümüzde o devlete yazık etmiyor muyuz? Bűtűn bu süreçleri aşmanın yolu devlet mekanizmalarının bu işlerden elini ayağını çekmesini sağlamaktır; ilgili kişilerin, bu suçu işleyen kişilerin partisine, kimliğine, osuna busuna bakmadan bunlarla ilgili yasa hükűmlerini ortaya koymaktır ve eęer biz bunları gerçekteştirmiyorsak işimizi eksik yapıyoruz demektir.

Bir de son olarak bu dijital telifle ilgili bir řey söylemek istiyorum, çok kıymetli bir řey. Platformlar bizim üzerimizden, sizin üzerinizden, benim üzerimden milyar dolarlar kazanıyorlar; hepimizin emeği, fikri, fotoğrafı, her řeyi üzerinden kazanıyorlar. Dışlı devletler, güçlü devletler gűrtlaęını sıkıyor, parayı alıyor; biz, pazar olarak kalıyoruz. Ben TikTok, X, o, bu diye bakmıyorum. İçerik denetimini yapmayan; vatandaşımı, yurttaşımı, çocuğumu, kadını mı, erkeğimi, gencimi korumayan; benim kurallarına uyarak... Olmazsa olmasın. Demokratik platform olarak çok önemsiyorum, iş dünyası olarak çok önemsiyorum ama beni tanımıyorsa, beni köleleştirmek için çaba gösteriyorsa o zaman başka yere gitsin ama ben bunu TikTok, o, bu diye ayırmıyorum. TikTok yayınlarıyla ilgili ilk başta hanımefendi geldi, burada sorular sorduk, çok kızdı bana biliyorsunuz, Ürdűnlű bir hanımefendiydi; sonra Emir yakışıklımız geldi, ona da sorular sorduk. Aslında, Google'dan TikTok'a hiçbiri bize gerçekte cevaplar vermiyor, yanıtlar bizim elimizde. Maliye Bakanlığının verileriyle karşılaştırın, o veriler bile aynı değil. Bir: Kazançlarını, Türkiye'de kazandıklarını saklıyorlar. İki: Hangi yöntemlere dijital ticaret yaptıklarını ve bu ticareti hangi araçlarla gerçekteştirdiklerini saklıyorlar, içine girip incelemeszeniz ortaya çıkmıyor ki her yöntemi kullanıyorlar. Yurt dışında yasak olan, bu işlere çok kafa yorup engelleyen űlkelerde yasak kılınan her řey bizde serbest, her řey serbest. Üç: Bununla ilgili olarak bize bilgi vermiyorlar, bizden saklıyorlar.

O nedenle, ben Komisyonumuzun bundan sonraki çalışmalarına ilişkin görüşlerimi de böyle bitirmiş olayım. Sabrınız için teřekkűr ederim, saę olun efendim.

BAřKAN HűSEYİN YAYMAN – Ben teřekkűr ederim, saę olun.

Nazım Hocam...

NAZIM ELMAS (Giresun) – Bűřra Hanım konuřmayacak mıydı?

BAřKAN HűSEYİN YAYMAN – En son sűzű hanımefendilere verelim.

Evet, arkadaşlar, artık toparlayarak kapatacaęız. Hani konuřmak zorunda deęiliz ama kimseye de nezaketsizlik olsun istemiyorum yani konuřmak isteyen arkadaşların dűğmeye basması gerekiyor. Ben, biraz konular műzakere edilsin diye sűz verdim, bundan sonra konuřmak isteyeneye sűz vereceęim.

Buyurun Nazım Vekilim.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Evet, çok teřekkűr ediyorum.

Öncelikle, ben, bu yıl Dijital Mecralar Komisyonuna dâhil oldum, bundan önceki dönemde Dezenformasyon Yasası gibi çok güzel bir yasayı ve gerekli bir yasayı -eksikleri de olsa- çıkaran arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum, bir başlangıç olmuş.

Tabii, bu dijital alan çok hızlı gelişen bir alan, hızlı geliştiği için bizim bu konularda daha hızlı hareket etmemiz gerekiyor. O bakımdan “7/24” kavramı bu iş için çok önemli bir kavram, daha hızlı hareket etmemiz gerekiyor fakat burada şu var: Bazı ülkelerde buna ait daha erken tedbirler alınırken “Biz bu noktada biraz geç mi kalıyoruz?” diye de içimde bir endişe oluyor. Çünkü değerli milletvekili arkadaşımızın dediği gibi, bizim pazar durumundan çıkıp daha aktif bir duruma gelmemizde fayda var. Şimdi, sadece sosyal alanlarda değil, mesela ticari alanda kullanılan kartlar var; yemek kartları, şunlar bunlar. Bu kartlar da birtakım kayıt dışı ekonominin döndüğü bir alan, oradan ülkemiz ne kadar ekonomik kayba uğruyor, onu da bilmiyoruz; aslında bunların da araştırılması lazım. Bu bakımdan, aslında belki bu işin bizim eğitim politikamızla da alakalı bir tarafı var. Eğitim politikamızın içerisinde de bu alandaki boşlukların doğmamasını sağlayacak birtakım tedbirlerin alınarak, birtakım üst seviyedeki etik kuralların da insanın içerisine yerleştirilerek yeni bir ortamın oluşturulmasında fayda var.

Şimdi, bu konularda arkadaşlarımızın söylediklerine ilave olarak -ben onlara katıldığımı belirterek- birkaç önerim olacak. Önce, şunu söylemek istiyorum: Dijital mecra alanı farklı bir alan, hepimizin her gün, her dakika ilgilenebileceği ve sürekli takip edeceğimiz bir şey değil. Bizim Meclisimizde -bilmiyorum mümkün mü- kanunlarla ilgili uzman arkadaşlarımız, personelimiz var; bu personelimizden bu alana aşina arkadaşlarımızın, uzmanlarımızın, 3-5 kişi -neyse- bir ekip oluşturarak, bir uzmanlar grubu oluşturarak aylık olarak dijital alanı takip etmeleri, buradaki sorunları, suistimalleri, bir denetim mekanizması olarak değil, sadece o alanda ne oluyor, onu aylık olarak raporlamalarına ve burada alınması gereken tedbirler veya teknik olarak yapılması gereken işler noktasında bizim daha fazla bilgili olmamıza ihtiyaç var diye düşünüyorum. O yüzden, eğer Meclisimizde bizim personelimiz arasında böyle bir uzman grubumuz varsa -çünkü başka alanlarda uzmanlar var, çalıştığımız uzmanlar, burada da varsa- o uzmanlardan bir grubun aylık olarak rapor hazırlamaları ve bu konudaki hem gelişmeleri hem de suistimalleri, belki yasalara uymayan birtakım yenilikleri de araya sıkıştırarak neler yaptıklarını -o alanın nereye kadar gittiğini bizim bilmemiz lazım- aylık olarak sunarlarsa iyi olur diye düşünüyorum.

Teknik olarak, yazılım üzerinden alınacak tedbirler vardır. Bu tedbirlerle ilgili de bu uzman arkadaşlarımız birtakım önerilerde bulunabilirler. Şimdi, işte “Kimlik bildirelim.” diyor. Belki kimlikten daha kolay farklı bir şey daha var, bizim mail gruplarımızdan veya teknolojik olarak kullandığımız bazı alanlardan da bunları temin etmek mümkün. Başka ne olabilir, kişisel verileri koruyacak başka ne olabilir? Onu arkadaşlarımızın bize rapor etmesinde fayda var diye düşünüyorum.

Ayrıca, dijital mecralarda etik kuralların belirlenmesi... Bu etik kurallar gazetecilikte var, televizyon yayıncılığında var; sosyal medyadaki etik kurallarla ilgili bizim daha fazla bilgilendirme çalışması yapmamız lazım. Gelirken dikkatimi çekti, bir haber var -haberini içeriğini anlatmamıza gerek yok- dünyanın farklı saraylarından çekilmiş resimler var; bu sarayların sanki Türkiye’deki bir saraymış gibi verildiği, altına da doğruymuş gibi birçok yorumun ilave edildiği bir yayın bu. Şimdi, bunun bir muhatabının olması lazım ve bunun gerçekte bir tekzip müessesesinin de olması lazım. Bunun, gazetelerdeki yayınlarda, televizyondaki kapatmalarda olduğu gibi, bu alanda da daha etkin çözümlerinin bulunabilmesi lazım ama her şeyden önce, bir etik anlayışın, ahlaklı anlayışın, insana saygının öne çıkarılması gereken bir de altyapısının olması gerekir diye düşünüyorum. Bu önerilerimden Komisyonumuzun uygun gördükleri olursa faaliyete geçmesini de arzu ederim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Buyurun Muammer Vekilim.

MUAMMER AVCI (Zonguldak) – Sayın Başkanım, Dijital Mecralar Komisyonumuzun çok kıymetli üyeleri; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, süreden bahsettiniz. Tabii ki süreci de olumlu, verimli kullanmak açısından ben dün bir çalışma yaptım kendi çapımda, onu size irticalen değil de metin olarak arz etmek isterim.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Olur, çok mutlu oluruz.

MUAMMER AVCI (Zonguldak) – Tabii, dünyamızdaki dijital gelişmelerle alakalı. Önce şöyle bir tespitte bulunmak isterim: 55 milyon insanımızın akıllı telefon kullandığı, 16-74 yaş grubunun ise internet kullanım oranının yüzde 85 olduğu, ülke genelinde internete erişim imkânına sahip hanelerin oranının ise yüzde 94,1 olduğu gerçekliğiyle günümüzde sosyal medya kitle ikna aracı olmuştur. Bilhassa, Komisyonumuzda geçen toplantıda ele aldığımız TikTok gibi kullanıcı güvenliğini öncelikle uygulamalar her gün yeni mağduriyetlere sebep olmaktadır. Kullanıcılar üzerinden büyük paralar kazanan bu uygulamalar, kullanıcılara ödedikleri komik rakamlarla insanların geleceklelerini karartmakta, kötü örneklerin yayılmasına aracılık etmektedirler. Bu durum karşısında kullanıcı güvenliğini sağlamayan, ülkelerin anayasal sınırlarına riayet etmeyen uygulamalara dünyanın farklı ülkeleri engellemeler getirmektedir. Son olarak, Amerika Birleşik Devletleri’nde 13 Mart 2024 tarihinde TikTok’un ABD’de yasaklamasına sebebiyet verecek Çinli şirketin hisselerini satmaya zorlayan yasa tasarısı kabul edildi. TikTok özelinde sosyal medya uygulamalarına farklı bir açıdan bakmak gerekiyor. İstihbarat Komitesindeki en üst düzey Cumhuriyetçi Senatör Marco Rubio “Yıllarca Çin Komünist Partisinin Amerika’daki en popüler uygulamalarından birini kontrol etmesine izin verdik. Bu tavır tehlikeli derecede dar görüşlüydü, yeni yasa Çinli sahibinin uygulamayı satmasını gerektirecek.” dedi. Bu bakış açısı göstermektedir ki sosyal medya uygulamaları sadece etkileşim ve paylaşım için değil, kişisel verileri ihlal ederek istihbarat algı yönetimi, kitle yönlendirme algı yönetimi için kullanılıyor.

Ayrıca, yeni bir gelişme olarak da yapay zekâ sistemlerinin piyasaya arzı, hizmete sunulması ve bazı uygulamaların yasaklanmasına dair kuralları belirleyen, yapay zekâ hakkında uyumlaştırılmış kurallar getiren ve bazı birlik yasama tasarruflarını değiştiren tüzük önerisi 46 “hayır” oyuyla 523 “evet” oyuyla Avrupa Parlamentosunda onaylandı. Kabul edilen yasayla, insan haklarına aykırı yapay zekâ uygulamalarının yasaklanabilmesi, içeriği “deepfake” olan uygulamalar ve görüntülerde bunu belirtme zorunluluğu, yapay zekâ sistemleri hakkında şikâyet ve inceleme birimlerinin oluşturulması... Bu düzenleme aslında nelerin yapılamayacağını belirtiyor. Bu açıdan güzel ama yeterli mi? Değil, zira sınırı bilinmeyen bir konu. Bu yasaya ilişkin nihai kurallar, yapay zekâ uygulamalarının insan hakları testlerinden geçmesinin ardından Mayıs 2026’da yürürlüğe girecek. Avrupa Parlamentosunda kabul edilen yasayla yapay zekânın gelecekte hayatımıza etkisi ve getireceği yeni dezenformasyon alanları yeni tartışma konuları olacak gibi görülüyor. Komisyonumuzun da konuyu Türkiye özelinde ele alması gerektiğini düşünüyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Biz çok teşekkür ederiz Vekilim, çok derli toplu, çok önemli bir değerlendirme yaptınız. Yazılı olarak da rica ediyoruz.

MUAMMER AVCI (Zonguldak) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Çok sağ olun.

Buyurun Büşra Vekilim.

Sorularımız belli efendim.

BÜŞRA PAKER (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkan.

Öncelikle, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bu kadar büyüğünden sonra son sözü almam pek uygun değil ama siz arkamdan toparlarsınız diye sizden rica ediyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Estağfurullah efendim.

BÜŞRA PAKER (İstanbul) – Şimdi, az önce tartıştığımız konu başlıkları üzerinden gelirsek, Dijital Mecralar Komisyonumuzun daha önceki dönemde hazırlamış olduğu yasa tasarısıyla tabii ki bir başlangıç yapmış olduk. Her şeye başlamak zaten işin en zor kısmıdır ama gazetecilikten gelen büyüklerimizin buradaki tecrübeleri tabii en önemli unsuru oluşturuyor. Bizim burada muhatap olduğumuz, TikTok'ta da gördüğümüz konu, aslında muhatap olduğumuz şirketlerin derdi devletsizleştirme ve merkezisizleştirme üzerine kurgulu bir sistemle, bununla mücadele ediyoruz ve biz burada ne kadar yasa çıkarırsak çıkaralım onlar, bir yaptırıma maruz kalmadan bizimle tekrar iletişimde kalmaya devam ediyorlar. Yani internet erişimini de kesseniz farklı VPN'den de giriliyor veya az önce Vekilimin de bahsettiği yasakları koyan ülkeler de dâhil her türlü yeni teknolojilerle beraber yasakların delindiği bir sistem görüyoruz. O nedenle, çok fazla yasaklayıcı olmaktansa bu işlere çözüm oluşturan bir yapıda bu Komisyonun genel davranış tarzı olarak daha ılıman ve çözüme odaklı bir yöntemle gitmesinin faydalı olacağını düşünüyorum.

Ben, tabii, sizin pasladığınız yerden belki gelerek başlayayım. Buna bir gazetecilik mesleğine benzetilerek bakılıyor çünkü orada bir etkileşim ve dikkat çekiyor, belki televizyonculuğa biraz daha benziyor. “Nasıl daha çok reyting alırsız?” duygusuyla yapılan bir sosyal medya kısmı var aslında dijital mecraların bir alanı olarak bakabildiğimiz yerde.

“Neden fenomenler takip ediliyor?” sorunuzdan başlayayım Başkanım. Genelde böyledir zaten yani kim daha çok tuhaf davranırsa onu merak ederiz. Az önce Vekilimin de bahsettiği gibi biz, olmayanı kulağımızı kabartır dinleriz, dedikoduyu severiz, lafı çoğaltırız. Magazin malzemeleri her zaman popülerdir. 90'larda magazinle alakalı, magazin basınıyla ilgili denetlemeler ve kanunlar yokken çok daha fazla, çok daha hırçın bir yapı belki izleniyordu, sonra zamanla bunlar düzene girdiyse muhakkâk bu şu anda kullandığımız dijital mecralar da bir düzene girecektir ama bunun için bir adım atmamız gerekiyor. Bu Komisyon da varlığıyla beraber devletimiz adına bence çok kıymetli bir görevi ifa ediyor.

“Biz TikTok'ta veya diğer alanlarda neden içeriklerle ilgili sıkıntı yaşıyoruz?” kısmı da bence değinilen yerlerden. Magazin en çok dikkat çeken konu başlıkları sebebiyle ne kadar tuhaf davranırsanız veya ne kadar içeriğinizde az önce söylediğiniz gibi siyaseti malzeme ederseniz veya farklı cinsel şeyleri malzeme ederseniz daha çok dikkat çekiyorsunuz. Dikkat çektiğiniz müddetçe de platformlar size para ödüyor. Bunlar kaçınılmaz bir silsileyi kendi içinde getiriyor. Yasaklayabilir misiniz? Çok mümkün değil. Yani yasaklamalardan ziyade kontrolü almak, belki denetleyebilmek biraz daha mantıklı.

Bunların bir alt başlığı tabii “troller” oluyor. Bizim bu kavramı çok çabuk kabullendiğimizi düşünüyorum toplum olarak. Birbirine iftira atan topluluklar her zaman vardı. Normalde eskiden sokakta yapıyorduk bunu, yeri geldiğinde işte basına düşebilecek şekilde bir hâle getiriyorduk. Şimdi çok daha kolay bir hâle geldi çünkü birkaç cümle yazıyorsunuz, bunu çoğaltan sistemler var, bunlar için kişilere ihtiyacınız yok, o hesaplarla, bot hesaplarla çoğalttığınız anda bir anda karşınızda bir linç kültürüne veyahut da bir karalama kampanyasına dönüştürebiliyorsunuz. Gerçekliğini ispat etmeniz de bir şey ifade etmiyor bu arada yani gerçekliğin bir etkileşimi yok, karşılığı yok. Bir kere zaten

konu gündeme girmiş oluyor ve yaşadığımız dijital toplumda her şey arşivleniyor artık yani Google’a bastığınız anda onu oradan silmeniz veya yok etmeniz, kendi geçmişinizle ilgili konudan ayrılmanız çok mümkün değil. Bunlar gençler arasında tabii, tercih ediliyor. Her dönem hepimiz bir şeyleri tercih ettik. Yani ben şimdi düşündüm, Televole’yi ben izliyordum, niye Batman’daki kadınlar, 60 kişi aynı anda o zaman intihar etti, hatırlamıyorum o kısmı tabii yaşım gereği ama merak ettim dönüp tekrardan...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Kadın Bakanlığının bu konuda çok güzel bir çalışması var.

BÜŞRA PAKER (İstanbul) – Televole ciddi bir sorun mudur?

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Hayır, hâlâ Batman’da bu arada intiharlar Düzce’de olmadığı düzeyde istatistiksel olarak çok yüksek.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Kadın Bakanlığımızın yaptığı çok güzel bir çalışma var, bir rapor var.

BÜŞRA PAKER (İstanbul) – Hayır, Televole’nin etkisi mi var? Evet, onu anladım da...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Şöyle: İlk tetikleyen Televole etkisi, kendi yaşam koşullarının zorluğu ve orada gördükleri ile yaşadıkları çatışma...

BÜŞRA PAKER (İstanbul) – E, tamam, bugün de muhtemelen sosyal mecralarda yaşadığımız, Instagram’da veya bu bir sürü patlayan fenomenlerin çok ciddi meblağlarla yaşadıkları lüks hayatlarındaki mevzu aslında aynı. Herkes aynı lüks hayatı yaşamak için...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Aynı mı? Soruyorum.

BÜŞRA PAKER (İstanbul) – Soruyoruz.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Aynı mı? Soruyorum.

BÜŞRA PAKER (İstanbul) – Tamam, peki.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Çünkü neden efendim? Çok pardon.

BÜŞRA PAKER (İstanbul) – Buyurun, hoca sizsiniz efendim.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Estağfurullah, damdan düşmüş bir arkadaşınız olarak, aynı değil bence çünkü eskiden bir içerik üretmek için -burada büyüklerimiz var- kamera gerekiyordu, kameraman gerekiyordu, mikrofon gerekiyordu ve o kamerayı almak, erişmek kolay değildi.

BÜŞRA PAKER (İstanbul) – Maksimum maliyeti işte şey yani.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Şimdi bir telefonunuz olduğu zaman siz hem televizyoncusunuz hem gazetecisiniz hem fenomensiniz hem etkili bir insansınız. Yani, eskiden de vardı bütün bu tartışmalar, Hazreti Âdem’dan, Havva’dan beri var ama şimdi bir farklılık var mı, ben de soruyorum kendi kendime; bilen birisine sorsun Komisyon. Dijital Mecralar Komisyonu çağırınsın, sorsun “Ya, eskiden de bu işler var mıymış, böyle miymiş, değil miymiş, bir fark var mı? Tabii ki zaman farkı var, mekân farkı var da ama bence yaygınlaşması Büşra Hocam ve farkındalık oluşması Vekilim...

BÜŞRA PAKER (İstanbul) – İşte mekândan ve kişi sayısından artık münezzeh bir hâldeyiz. Yani mekân yok, eskiden mahallemizde bir kahveyle gün yapan hanımlar arasındaki dedikodu kadardık yani konuşulan kadardık. Onun oradan çıkıp bir sonraki halkaya ulaşması bir zaman alıyordu, şimdi öyle değil. Yani buradaki az önce bahsettiğim, en başta söylediğim şey: Bu platformlar bize zamandan, merkeziyetten, devletten ayrı bir şey veriyor yani siz istediğiniz anda istediğiniz yerde bir şey yayabiliyorsunuz. Bu, sadece ülkemiz için geçerli değil bu arada, bütün dünyadaki her insan için geçerli.

Dünyayla ilgili bir haberin ne taraftan çekilip, nasıl yorumlandığı bile... Haberin akışını veyahut da bilgiyi -haber demeyelim burada, haber için belki yanlış bir şey oluyor ama- paylaşılan bilginin doğru mu yanlış mı olduğunu yorumlama şansınız artık yok, okuduğunuz bir şeyi yorumlayamıyorsunuz.

Ondan kaynaklı bir durum var ama bana sorarsanız, öncelik konuları içerisinde bu konu o yüzden biraz dipsiz kuyu yani hani troller konusuna başlayalım ama bu arada bence telif mevzusunu biraz daha öne alalım derim. Çünkü şöyle bir durum var: Gençler arasında bu alanda çok fazla üretici var ve artık bizimle beraber -sadece “sanatçı” derken şarkıcıları kastetmiyorum- görsel sanatçılarımız da bu alanda, ürünleri tekrar kullanılıyor, kimse kimsenin ürünüyle ilgili herhangi bir paylaşımda veya bir telif hakkında bulunmuyor. Ülkemizdeki kazancı ve üretimi sektöre uğrattırıyoruz. O anlamda burada bir korunmaya ihtiyacımız var. Platformlar bunu ne kadar karşılar, sonrasında ne görürüz, onu tabii ki bilemiyoruz ama en azından müzik yayınlarımızı yasaklarsak belki, belki kullandıkları sesleri yasaklarsak veya belli şeylerden azami telif ödemeyi, sembolik de olsa bunu bir sisteme koyarsak muhataplığımızın da artacağını düşünüyorum çünkü buradan bir kazanç sağlıyorlar.

Dijital telif bu anlamda önemli, bir de dijital telifin içine bir başlık eklemek istiyorum. Yapay zekânın ürettiği görseller ve içeriklerle alakalı belki bir kimliklendirme, bir bandrol, bir sistem, bir işaretlemeye ihtiyacımız var. Yani bu isterseniz metin olsun, isterseniz bir fotoğraf olsun, yapay zekâyla üretilen şeyi de birçok mevcut eseri birleştirerek ürettiği için, onun bir kişi tarafından üretilmediğiyle alakalı belki bir sembolik işarete veya bir temsile ihtiyacımız var ülke olarak. Bundan sonra çok hızlı...

YÜKSEL MANSUR KILINÇ (İstanbul) – Yanıltıcılıktan kurtarılması için değil mi?

BÜŞRA PAKER (İstanbul) – Evet, evet. Veyahut da o kişinin “Ben kendim üretim.” de dememesi için yani yapay zekâdan destek alarak ürettiğini gösteren bir sisteme ihtiyacımız var, bence bunu da bir tartışma konusu yapalım çünkü bir sonraki aşamada önümüze gençlerle beraber böyle bir konu gelecektir.

Bu arada gençlerden saydığımız için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Zaten öylesiniz.

Yalnız şöyle bir sataşmada bulunayım da Tuncay Bey, bu toplantının tutanaklarını bir şekilde alıp okuyan gençler “Ya, bu yaşlılar kendi aralarında oturmuşlar, konuşuyorlar, bunlar ne diyor, neyin kafasını yaşıyor?” diyebilirler. Buna da cevap verin.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Arkadaşlar gençliklerinin olgunlaşma evresine geçtiklerinde bizim yaptığımız konuşmaların ne kadar değerli olduğunu anlayacaklar çünkü zamanın ruhunu da anlamak lazım ama zamana yenilmemek lazım.

Ergenekon davasında anlı şanlı generaller “Ben o imzayı atmadım, nereden çıktı bu?” dedi, değil mi? Biz bu teknolojiyle, bildiğimiz torna tezgâhları var ya, o torna tezgâhının ucuna bir kalem bağladığınızda ve tezgâha sizin imzanızın görüntüsünü verdiğinizde... Ben avukatlar mahkeme salonuna getirip işte size imza diye gösterdiklerinde orada gördüm. Teknoloji ile insan arasındaki ilişki korkunç bir şey “ses, görüntü, yapay zekâ” dediğiniz için söylüyorum. Mutlaka destekliyorum, bizim mutlaka bunlara önlem almamız lazım ama tekrar söylüyorum, öncelikler tartışması yapmadan, hepsini birlikte ele alabiliriz, çalışabiliriz. Sorunu çözecek bir çalışma takviminin oluşturulması, o takvime bağlı olarak ilerlenmesini ve o takvimin sonunda bu Komisyonun tekliflerinin ortaya çıkarılmasını önemsiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Evet, çok teşekkür ederiz.

Buyurun Vekilim.

LEVENT UYSAL (Mersin) – Şimdi, bizim elimizde tabii ki eğitim kuruluşlarımız var ve akademisyenlerimiz var, danışmanlarımız var. İsterseniz, bağımsız bir şekilde, bundan sonraki toplantılara belirleyeceğimiz üç konuyla ilgili bir SWOT analizi yaptıralım -ben yaptırabilirim bunu, o şeyimiz var- sizlere arz edelim, hem “Dünyada bu konuyla ilgili hangi devletler, neler yapıyor, nasıl yapılar kurulmuş?” gibi bir ön çalışma olur. Onun üstünden isterseniz geliştiririz, isterseniz sadece okumuş oluruz. Böyle bir katma değer sağlayabileceğimizi sizlere arz edeyim. Siz nasıl uygun görürseniz o şekilde ilerleriz Sayın Başkanım.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Biz gelebilecek her bilgiye “Evet.” deriz. Her bilgi bizim için...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Bilgi kıymetli.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Tabii.

LEVENT UYSAL (Mersin) – Çünkü bu analizler çok önemli ve de bağımsız yapıyla doğru orantılı. Sakın ha, yanlış anlaşılacak istemem. Çünkü bizim öyle ya da böyle hem eğitim ve akademik taraftaki dostlarımız var hem bu işin ekonomik faydasını sağlayan arkadaşlarımız var. Hepsinden aldığımız bir SWOT analizini sizlere arz edelim, daha da önümüz açılabilir diye düşündüm.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Teşekkür ederim Levent Vekilim, çok sağ olun.

Çok değerli milletvekilleri, çok önemli bir toplantıyı daha gerçekleştirdik. Hepinize katkılarınız için, destekleriniz için ayrı ayrı şükranlarımı belirtmek istiyorum.

Kayıtlara girmesi bakımından şunu hepimizin adına belirtmek isterim: Dijitalleşmeye karşı durmak mümkün değil. Burada bulunan hiç kimse de dijitalleşmeye karşı değil. Fenomenlere ve dijital üzerinden içerik üreten herkese saygımız sonsuzdur. Gerçekten, ister yerli ve milli ister evrensel normlara uygun bir çerçevede olmasını çok önemli, değerli buluyoruz. Derdimiz yargılamak değildir, derdimiz sitem etmek değildir; derdimiz anlamaya çalışmaktır ve bu yaşadığımız süreci anlamlandırmaya çalışmaktır; bunu belirtmek istiyorum.

Dijital telif meselesi çok önemli bir mesele. Tekrar tekrar buraya dönmek istiyorum çünkü bu konuda tüm bileşenlerin çok yoğun talepleri var. Bizim neredeyse üç yıldır dile getirdiğimiz, Google’ın ve diğer muhatapların çifte standarda son vermesini istiyoruz ve bugün Komisyonumuzun tüm üyelerinin bu konudaki duyarlılığı bence çok çok önemli ve tarihidir. Dolayısıyla sizin Berlin’de ayrı bir telif hukuku, Londra’da ayrı bir telif hukuku, Ankara’da ayrı bir telif hukuku önerinizi biz Komisyon olarak baştan reddediyoruz. Dolayısıyla burada, fikir üreticilerinin, eser üreticilerinin, içerik üreticilerinin emeklerinin korunmasının varoluşsal bir mesele olduğunu düşünüyoruz ve dijital telif eğer Türk medyası için önemliyse bu onlar için yaşamsal önemde bir konudur çünkü büyük kurumlardan küçük kurumlara değin böyle bir meselemiz var.

22 Mayıs 2024 Çarşamba günü bu dijital telif konusunu Kültür ve Turizm Bakanlığı ve tüm bileşenleri çağırarak suretiyle... Kim olabilir bileşenleri? STK’lar olabilir, yargı olabilir, medya olabilir, tüm bileşenleri... Yani bu konuda her türlü fikri katkıya, entelektüel katkıya açığız, her türlü eleştiriye de açığız. Bu konuyu görüşmek üzere bir toplantı teklif ediyorum.

OKAN KONURALP (Ankara) – Trol...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN – Okan Vekilim, trolleşme meselesi çok önemli, asla şey etmiyoruz. Bununla ilgili de aynı toplantıda bir, beraberce... WhatsApp grubumuz var zaten, o grupta konuşmak, teklif etmek suretiyle -Komisyonumuzdaki değerli arkadaşlarımız da uzmanlar da baksınlar-

bu trolleşme konusunda bir uzman dinleyelim. Yani 22 Mayıs'ta önce bu uzmanı dinleyebiliriz, sonra dijital telif konusuna gelebiliriz. Ben bu tercihi Komisyonumun değerli vekillerinin takdirine bırakıyorum. Fark etmez yani aynı gün içerisinde, bir saat önce, bir saat sonra... Önce uzmanı dinleyip daha hararetli bir konuya sonra geçebiliriz. Buna ben ortak karar verelim derim. Bunun önemli olduğunu düşünüyorum.

Bu yapay zekâ meselesi zaten bambaşka bir noktaya geldi. Dolayısıyla biz, tekrar belirtmek istiyorum, bütün sorunları çözmekle görevli bir komisyon değiliz. Aramızda tecrübeli Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarımız var ve tecrübeli milletvekillerimiz var. Bizim Komisyonumuz bir ihtisas komisyonudur, Türkiye Büyük Millet Meclisi içerisinde üzerine aldığı sorumluluğu meselelerin de sıcaklığına istinaden takip eden bir komisyonudur.

Sözlerimi kapatmadan, bir kez daha X'e Türkiye Büyük Millet Meclisinden çağrıda bulunuyorum: Ya Türkiye Büyük Millet Meclisine geleceksiniz ya geleceksiniz. Öyle, hukukun arkasından dolanmak "Biz temsilcilik açıyoruz." deyip, sanal bir adres gösterip orada bulunmamak ve buranın, yasanın getirdiği sorumlulukları yerine getirmemek diye bir şeyi asla kabul etmiyoruz. Şimdiye kadar Türkiye'nin gündemi, Komisyonumuzun gündemi çok uygun olmadı ama ilk fırsatta -tekrar onlara çağrıda bulunuyoruz- diğer meclislerin geldiği gibi siz de geleceksiniz. Türkiye'de temsilciniz kim, Türkiye'de kaç kişi çalıştırıyorsunuz, Türkiye'ye ne kadar vergi veriyorsunuz, Türkiye'den ne kadar gelir elde ediyorsunuz ve kişisel hukukun korunması, mahremiyetin korunması, ailenin korunması, bireyin korunması, özgürlüklerin korunması ve kamu düzeninin korunması konusunda sizin bize vadettiğiniz algoritma nedir, çerçeve nedir? Bu çağırımı da kamusal alanda yapmış olalım.

Diğer taraftan, TikTok'la ilgili de bir kez daha söylüyorum: Biz yasaklamalara karşıyız fakat bu devleti de bu cumhuriyeti de sokakta asla bulmadık, asla müsaade etmeyiz. Çocukların korunması, ailenin korunması... Türkiye için en önemli millî güvenlik meselesi varsa çocuklarımızın, ailemizin korunmasıdır. Asla kabul etmiyoruz, söze turistik tur attıran açıklamalar bizim için yok hükmündedir. Siz algoritmanıza bir yazılım yapmak suretiyle, orada soyunup para toplamak isteyen insana engel olmuyorsanız bununla mücadele etmek herkesin hakkıdır. Bu mesele bizim Komisyonumuzun meselesi de değil; bu, topyekûn milletin ve Türkiye Cumhuriyeti devletinin meselesidir. Burada bunları tekrar tekrar belirtmek isterim yani bu konuların önemli olduğunu düşünüyoruz.

Trolleşme meselesini çok önemsiyorum ben de. Burada ben sizin arkadaşınızım. Burada oturduğum için, daha çok konuşmak için söylemiyorum; ben bunu vekillerimizin müzakere edip, tefekkür edip tartışmaya açması... Çünkü bu trolleşme, siyaseti rehin alıyor, hayatı rehin alıyor ve topyekûn ekosistemi rehin alıyor. İşte Amerika'daki tartışmaları görüyoruz, dünyadaki tartışmaları görüyoruz. Ben devletin kurumları, partiler, hepsini tenzih ediyorum, bunların hepsinin yalan haber olduğunu varsayıyorum ama bu trol hesap satın almanın şirketlere kadar, en küçük kamu kurumlarına kadar inebilme riskiyle karşı karşıyayız. Çünkü siz bir şirketsiniz, bir şey yapıyorsunuz, bir ürün üretiyorsunuz -kelimeleri de seçerek kullanıyorum çünkü biliyorum ki bu bir tartışmaya yol açacak- sizin ürününüzle ilgili birisi bir dezenformasyon üretiyor ve siz kendinizi hiçbir şekilde savunamıyorsunuz; bununla ilgili siz de bir trol ekibi kurmak, bir sosyal medya ajansı ile anlaşmak şeklinde bir durumla karşı karşıya geliyorsunuz.

Aynı zamanda bu siyasetteki dijitalleşme konusunu da bir konuşmak gerekiyor. Seçimler geride kaldı, Türkiye'mize, milletimize hayırlı uğurlu olsun ama parti teşkilatlarının bir tık daha geride kaldığı, bir adım geride kaldığı, ajansların ve ajanslarda üretilen içeriklerin daha çok öne çıktığı bir ekosisteme geldik. Ben 1977 seçimlerinden itibaren hatırlıyorum, hiçbir dönemde siyasetin bu kadar dış sese açık

hâle geldiği ve parti teşkilatları dışında, adaylar dışında başka odakların içerik ürettiği bir dönemi ben hatırlamıyorum, hatırlayan varsa -burada büyüklerimiz var- söylesinler. Bu da hayatın gerçeği, kabul ediyorum ama siyasetteki dijitalleşmenin de önemli olduğunu düşünüyorum.

Çok değerli vekillerim, çok verimli, değerli bir tartışma ve toplantı yaptık, hepinize teşekkür ediyorum.

Komisyonumuzun gündeminde görüşülecek başka bir konu olmadığından, Komisyonumuzun bugünkü toplantısını sona erdiriyorum.

Kapanma saati: 13.01

